

ჩვენი სოფელი

გაზეთი გამოდის 2015 წლის ოქტომბრიდან

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიური გამოცემა • აგვისტო/2022 № 77

ქვეყნის მასშტაბით, მაჩვენებელი კულტურების მოსავლის აღება ახრთავების დახვით, შეუფერხებლად მიმდინარეობს. მოხილვადია შპს „სოფლის მეურნეობის ღოჭისტიკის და სეჩვისაბის კომპანიის“ 78 ერთეული კომპანიი

ახალი ამბები

- „ევროპის უნივერსიტეტში“ ვეტერინარიის ფაკულტეტი გაიხსნა, რომელიც წელს პირველად მიიღებს სტუდენტებს
- გიორგი ხანიშვილი კონფერენციას „პროფესიული სწავლება აგროსექტორში“ დაესწრო
- იური ნოზაძე პროექტის „Global Forest Watch შესაძლებლობების გაფართოება კავკასიის რეგიონში“ საზედამხედველო კომიტეტის შეხვედრას დაესწრო
- ოთარ შამუგია: „ხორბლის მოსავლის აღების პროცესში ჩართულია სახელმწიფო კომპანიის 80-მდე კომპანიი“
- ქიმიური ნივთიერებების მართვასთან დაკავშირებული საკითხები განიხილეს თემატურ სემინარზე, რომელსაც გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე სოლომონ პავლიაშვილი დაესწრო
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში „სამრეწველო ემისიების შესახებ“

- ახალი კანონის პროექტი განიხილეს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე ნინო წილოსანი და კახეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებული ირაკლი შიოშვილი გურჯაანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჩუმლაყში, სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით შექმნილ შპს „ქართული აგრო პროდუქტის“ ხილისა და ბოსტნეულის გადამამუშავებელ საწარმოში იმყოფებოდნენ, სადაც ატმის მიღებისა და გადამამუშავების პროცესს ადგილზე გაეცნენ
- გარემოს დაცვისა და სოფლის კახეთში ატმის კრეფის სეზონი აქტიურ ფაზაშია. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე ნინო წილოსანი და კახეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებული ირაკლი შიოშვილი, გურჯაანის მუნიციპალიტეტში, ატმის მოსავლის დაბინავების პროცესს გაეცნენ.

- ქალაქ ნინოწმინდის N1 საჯარო სკოლის ეკოკლუბი ნიკო კეცხოველის სახელობის სასკოლო კონკურსის ფინალისტია. ეკოკლუბის ლიდერს, ესაილ იგიტიანს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ შამუგიამ უმასპინძლა. ესაილ იგიტიანმა ერთი დღე მინისტრთან ერთად გაატარა და სამინისტროსა და სამინისტროს სისტემაში შემავალ უწყებებში გამართულ შეხვედრებს დაესწრო
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ ცენტრსა და UNICEF-ს შორის მემორანდუმი გაფორმდა

ქართული ღვინო

- ქართული ღვინის ბაზრების დივერსიფიკაციის მიზნით, საქართველოს გერმანელი ღვინის პროფესიონალები ეწვივნენ
- ქართველი ღვინო სეულის საერთაშორისო გამოფენაზე იყო წარმოდგენილი
- აშშ-ის ბაზარზე ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდის ხელშეწყობა სახელმწიფოს პრიორიტეტია
- პოლონეთში ქართული ღვინის წარდგენა გაიმართა
- ქართული ღვინის დეგუსტაცია გერმანიის ქალაქ ლაიფციგში გაიმართა
- ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ვარშავაში ქართული ღვინის დეგუსტაცია გაიმართა
- ჩინეთში ქართული ღვინის წარდგენა გაიმართა

განათლება

- გარემოსდაცვითი პროფესიების მაგისტრანტი სტუდენტებისთვის „მწვანე სტიპენდიების“ პროგრამა შემუშავდა

წარმატების ისტორიები

ალექსანდრეაშვილის მარანი სოფელ ბუგაშულში

თიანეთში მოქმედი, სახელმწიფო მხარდაჭერით შექმნილი საწარმო, ტრადიციულ პროდუქტს, დაბალხარისხის აწარმოებს

ღვინის სანარკოტო დაცვაზელი წარმატებული ბიზნესი მცხეთა-თიანეთში

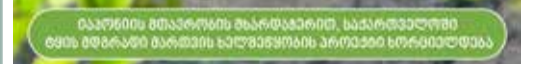
სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტები ქვემო ქართლში

სკრა-ქარალის სარწყავ სისტემას რეაბილიტაცია ჩაუტარდა

სურსათის მრეწველი სააგენტო

- სურსათის ეროვნული სააგენტო, სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, მთელი ქვეყნის ტერიტორიაზე მცენარეთა სხვადასხვა მავნებლისა და მავნე ორგანიზმის სანინააღმდეგოდ ღონისძიებებს ახორციელებს

ტყის მართვა

გარემოს დაცვა

- გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობის სეზონი აგვისტოს მეოთხე შაბათს გაიხსნება

ბიომრავალფეროვნება

ბიომრავალფეროვნება

- ალერგიის გამომწვევი სარეველა მცენარეები

„ევროპის უნივერსიტეტი“ ვეტიინარის ფაკულტეტი გაიხსნა, რომელიც წელს პირველად მიიღებს სტუდენტებს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია „ევროპის უნივერსიტეტში“ იმყოფებოდა. მინისტრს უნივერსიტეტის რექტორმა, ნინო ტალიაშვილმა უმასპინძლა. ოთარ შამუგია „ევროპის უნივერსიტეტის“ ვეტერინარის ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლებს შეხვდა; თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვილი ლაბორატორიები და კაბინეტები დაათვალიერებინა. აღსანიშნავია, რომ უნივერსიტეტს აქვს სტრუქტურირებული კლინიკური გამოცდის (OSCE) სიმულაციების ოთახი, სავეტერინარო ჰიგიენისა და ცხოველთა კვების, კლინიკური დიაგნოსტიკისა და თერაპიის და ცხოველური წარმოშობის საკვები პროდუქტების კონტროლისა და პარაზიტოლოგიის ლაბორატორიები.

„ვეტიინარია მნიშვნელოვანი დარგია, შესაბამისად, აუცილებელია კვალიფიციური კადრების არსებობა, რისი დეფიციტი ნამდვილად გვაქვს. რა თქმა უნდა, სახელმწიფომ ხელი უნდა შეუწყოს ამ დარგით ახალგაზრდების დაინტერესებას და მათთვის სათანადო ცოდნის მიწოდებას. მინდა მივულოცო „ევროპის უნივერსიტეტს“ ვეტერინარის ფაკულტეტის გახსნა. ეს ძალიან მნიშვნელოვანი და დროული გადაწყვეტილებაა. სასიხარულოა, რომ უნივერსიტეტში არსებობს ყველანაირი ბაზა, შესაბამისი ლაბორატორიები იმისათვის, რომ სტუდენტებმა მიიღონ სათანადო განათლე-

ბა, ცოდნა. ჩვენ, რა თქმა უნდა, ჩვენი მხრიდან მზად ვართ, რომ ახალგაზრდებს შევთავაზოთ სურსათის ეროვნულ სააგენტოში, ასევე სამინისტროში სტაჟირება, რათა მათ განავითარონ თავიანთი პრაქტიკული უნარ-ჩვევები, იმ პერსპექტივით, რომ დაიწყონ მუშაობა და ემსახურონ ქვეყანას“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

„ევროპის უნივერსიტეტის“ რექტორმა, ნინო ტალიაშვილმა აღნიშნა, რომ უნივერსიტეტი სტუდენტებს კვალიფიციური აკადემიური პერსონალით ხვდება; უნივერსიტეტი სრულად აღჭურვილია მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით.

გიორგი ხანიშვილი კონფერენციას „პროფესიული სწავლება აგრესიულში“ დაესწრო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე გიორგი ხანიშვილი კონფერენციას „პროფესიული სწავლება აგრესიულში“ დაესწრო.

სიტყვით გამოსვლისას, გიორგი ხანიშვილმა აგრესიული დარგის პროფესიების შესასწავლად კვალიფიციური ცოდნის გაზიარებისა და ახალი ტექნოლოგიების ფლობის მნიშვნელობაზე ისაუბრა და

კონფერენციის მონაწილე პედაგოგებს მადლობა გადაუხადა განეული სამსახურისთვის.

„მიუხედავად აგრესიული დარგში მიღწეული მნიშვნელოვანი პროგრესისა, დარგი კვლავ განიცდის კადრების დეფიციტს. ჩვენი, როგორც ხელისუფლების და თქვენი, როგორც პედაგოგების ვალია, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებაზე ზრუნვა და კოორდინირებული თანამშრომლობით, სასოფლო-სამეურნეო პროფესიების პოპულარიზაცია“, - განაცხადა გიორგი ხანიშვილმა.

კონფერენცია პროფესიული უნარების კვირეულის ფარგლებში, პროფესიული უნარების სააგენტოს ორგანიზებით გაიმართა. აგრესიული მიმართულების უმაღლესი და პროფესიული სწავლების ხელშეწყობის შესაძლებლობების განხილვასთან ერთად, კონფერენციაზე საუბარი შეეხო განახლებული სასო-

ფლო-სამეურნეო ექსტენციის მნიშვნელობის საკითხებს.

გიორგი ხანიშვილმა პროფესიული სწავლების დონის გაზრდაში დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერის მნიშვნელობაზე გაამახვილა ყურადღება და გაეროს განვითარების პროგრამას და შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოს (SDC) მადლობა გადაუხადა თანამშრომლობისა და დარგის განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის.

დონისძიებას განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილე ვალერიან გობრონიძე, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის ხელმძღვანელი პირები, პროფესიული სასწავლებლების წარმომადგენლები, პედაგოგები და დაინტერესებული მხარეები ესწრებოდნენ.

იური ნოზაძე კრიოქსის „GLOBAL FOREST WATCH“ შესაძლებლობების გაფართოება კავკასიის რეგიონში“ საზღვარგარეთ კომიტეტის შეხვედრას დაესწრო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე პროექტის „Global Forest Watch შესაძლებლობების გაფართოება კავკასიის რეგიონში“ საზღვარგარეთ კომიტეტის შეხვედრას დაესწრო.

შეხვედრაზე აზერბაიჯანში, საქართველოსა და სომხეთში პროექტით დაგეგმილი საქმიანობების დღემდე განხორციელებული ქმედებების შედეგები, ასევე, შუალედური შეფასებები და შემუშავებული რეკომენდაციები განიხილეს.

„აღნიშნული პროექტის მიზნები სრულ შესაბამისობაშია გლობალური გარემოსდაცვითი კონვენციის მიზნებთან, როგორცაა გაეროს გაუდაბნობასთან ბრძოლის კონვენცია, კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენცია და ბიომრავალფეროვნების დაცვის კონვენცია. მნიშვნელოვანია პროექტის გაგრძელებისა და მიზნების საკითხებზე მსჯელობა, როგორც ეროვნულ დონეზე, ისე რეგიონულ კონტექსტში“, - განაცხადა იური ნოზაძემ.

პროექტის „Global Forest Watch შესაძლებლობების გაფართოება კავკასიის რეგიონში“ მიზანია ხელი შეუწყოს კავკასიის რეგიონში მინის მართვის გამჭვირვალობას და ლანდშაფტების მოვლა-აღდგენის გამოწვევების დაძლევის, ინოვაციური და მომხმარებლისთვის ადვილი

ინსტრუმენტების დანერგვის გზით ტყის, ასევე, სხვა მწვანე საფარის ზრდისა და კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის განვითარებისთვის.

პროექტი „Global Forest Watch შესაძლებლობების გაფართოება კავკასიის რეგიონში“ გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) მიერ არის დაფინანსებული. პროექტს ახორციელებს გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა (UNEP), მსოფლიო რესურსების ინსტიტუტთან (WRI), „კავკასიის რეგიონულ გარემოსდაცვით ცენტრთან“ (REC) და საქართველოს, სომხეთისა და აზერბაიჯანის შესაბამის სამინისტროებთან ერთად.

შეხვედრას საქართველოს, სომხეთის და აზერბაიჯანის მთავრობების, ასევე, გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამის, მსოფლიო რესურსების ინსტიტუტის, მსოფლიო ბანკის და კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

ოთარ შამუგია: „სოფლის მოსავლის აღების პროცესში ჩართულია სახელმწიფო კომპანიის 80-მდე კომბაინი“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე გელა სამხარაული, კახეთის მხარის რწმუნებული ირაკლი შიოშვილი და დედოფლისწყაროს მერი ნიკოლოზ ჯანიაშვილი ხორბლის და ქერის მოსავლის აღების პროცესს დედოფლისწყაროში გაეცნენ.

„კახეთის რეგიონში აქტიურად მიმდინარეობს და მალე დასრულდება ხორბლის და ქერის მოსავლის აღებისა და დაბინავების პროცესი, რის შემდეგაც კომბაინები შიდა ქართლის და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონებში გადაინაცვლებს. მოსავლის აღების პროცესში ჩართულია სახელმწიფო კომპანიის 80-მდე კომბაინი; ასევე, კერძო სექტორის ტექნიკა.

მინდა აღვნიშნო, რომ ჩვენი მხარდაჭერით, სახელმწიფო თანადაფინანსების პროგრამით 30-ზე მეტი ახალი კომბაინი ექნა კერძო სექტორის მიერ შეძენილი, რომელიც ასევე ჩართულია მოსავლის აღების პროცესში, თუმცა ეს რაოდენობა საკმარისი არ არის. ჩვენ მომავალ წლებშიც გავაგრძელებთ თანადაფინანსებას და ქვეყნის მასშტაბით სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტექნიკის რაოდენობას გავზრდით, რაც ფერმერებს შესაძლებლობას მისცემს, შეუფერხებლად, აგროვადებში შეძლონ მოსავლის აღება“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

ოთარ შამუგიამ მოსავლიანობის ზრდის ტენდენციებზეც ისაუბრა და აღნიშნა, რომ 2021 წელს, 2020 წელთან შედარებით, დაახლოებით, 33%-ით გაიზარდა ხორბლის წარმოება და რომ მიმდინარე წელსაც მოსავალი უხვია.

„იმისათვის, რომ მაქსიმალურად ხელი შევუწყოთ მოსავლის ქვეყანაში დარჩენას და ადგილობრივი ბაზრის მომარაგებას, ჩვენ მივიღეთ გადაწყვეტილება და შევზღუდეთ ხორბლის და ქერის ექსპორტი. აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ ქვეყანაში ხორბლის მოსავლიანობის გასაზრდელად განსახორციელებელია კომპლექსური

ღონისძიებები, რაზეც აქტიურად ვმუშაობთ, ვმუშაობთ ჩვენს პარტნიორებთან ერთად. ამჟამად ვიზიტის დროს, აღნიშნული საკითხი განვიხილეთ არაერთ მნიშვნელოვან შეხვედრაზე, რათა მივიღოთ მათი მხარდაჭერა თესლის წარმოების, ახალი ტექნოლოგიების დანერგვის, ტექნიკით უზრუნველყოფის მიმართულებებით, შესაბამისად, გავზარდოთ თვითუზრუნველყოფა და ნაკლებად ვიყოთ დამოკიდებულები იმპორტზე“, - აღნიშნა ოთარ შამუგიამ.

ქვეყნის მასშტაბით, მარცვლოვანი კულტურების მოსავლის აღება აგროვადების დაცვით, შეუფერხებლად მიმდინარეობს. მობილიზებულია შპს „სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკის და სერვისების კომპანიის“ 78 ერთეული კომბაინი.

მოსავლის აღების პროცესში ჩართულია სოფლის განვითარების სააგენტოს „მოსავლის ამღები სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის თანადაფინანსების“ სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, თანადაფინანსებით შეძენილი 32 კომბაინიც. აღნიშნული კომბაინების შესაძენად სააგენტოს თანადაფინანსება 3 მლნ ლარს აღემატება.

ქიმიური ნივთიერებების მართვასთან დაკავშირებული საკითხები განიხილეს თბილისში, რომელსაც განაგრძობს დასავლური რეგიონის მინისტრის მოადგილე სოლომონ პავლიაშვილი დასწრით.

სოლომონ პავლიაშვილმა მადლობა გადაუხადა ჩეხეთის მთავრობას, ჩეხეთის განვითარების სააგენტოს ქვეყანაში ქიმიური ნივთიერებების მართვის საკანონმდებლო ბაზის შექმნისა და სრულყოფის მიმართულებით გაწეული მხარდაჭერისთვის და ყურადღება ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მნიშვნელობაზე გაამახვილა.

მინისტრის მოადგილემ ვრცლად ისაუბრა ქვეყნისთვის ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის შექმნის საჭიროებაზე და ხაზგასმით აღნიშნა პარტნიორი ქვეყნების გამოცდილების გაზიარების მნიშვნელობის საკითხი.

საუბარი შეეხო ქიმიური ნივთიერებების

მართვასთან დაკავშირებული საკითხების, იმპორტიორების, დისტრიბუტორებისა და მომხმარებლებისთვის დაკისრებული ახალი ვალდებულებების საკითხებს, ქიმიური ნივთიერებების მართვის პრინციპებსა და სახელმწიფო დაწესებულებების კომპეტენციებს.

სემინარი ჩეხეთის განვითარების სააგენტოს მხარდაჭერით, პროექტის „ქიმიური ნივთიერებების სათანადო მართვის შესაძლებლობების გაძლიერება - ქიმიური ნივთიერებების და ნარევების კლასიფიკაციის, ეტიკეტირებისა და შეფუთვის შესახებ და ქიმიური ნივთიერებების რეგისტრაციის, შეფასების, ავტორიზაციისა და შეზღუდვების შესახებ რეგულირების განხორციელება“ ფარგლებში გაიმართა.

ქართველი და ჩეხი ექსპერტების მიერ გამართულ სემინარს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი სამსახურებისა და უწყების ხელმძღვანელ პირებთან ერთად, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, ასევე, საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახურის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

განაგრძობს დასავლური რეგიონის საინჟინერო „საინჟინერო ემისიების შესახებ“ ახალი კანონის პროექტი განიხილეს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში სამრეწველო სექტორის წარმომადგენლებთან გამართულ შეხვედრაზე „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი და პროექტით გათვალისწინებული ვალდებულებები განიხილეს.

კანონის პროექტის მიხედვით, ქვეყანაში ახალი ინტეგრირებული სანებარტოვო სისტემა დაინერგება, რომლის მიზანია სამრეწველო საქმიანობის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში, წყალსა და მიწაში ემისიების პრევენცია, შემცირება და კონტროლი. პროექტი ითვალისწინებს ნარჩენების წარმოქმნის პრევენციასაც.

სამრეწველო სექტორის წარმომადგენლებთან გამართულ შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ნინო თანდილაშვილი დაესწრო.

მინისტრის მოადგილემ სამრეწველო საქმიანობებიდან გარემოს დაბინძურების პრევენციისა და მისი შემცირების ეფექტიანი მექანიზმებისა და რეგულაციების შემოღების აუცილებლობაზე ისაუბრა, რაც ევროპული სტანდარტის დანერგვის და ეროვნული კანონმდებლობის სრულყოფის კუთხით უმნიშვნელოვანესია.

„ახალი კანონპროექტი ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულებას ისახავს მიზნად და მსხვილ სამრეწველო საწარმოებს ავალდებულებს, გარემოს

დაბინძურების შესამცირებლად, თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა უზრუნველყონ. კანონპროექტის საქართველოს პარლამენტში წარდგენა საშემოდგომო სესიაზეა დაგეგმილი; შემდეგ დაინყება საკანონმდებლო განხილვები. ამ პროცესში აუცილებელია, ბიზნესსექტორის წარმომადგენლებთან კანონპროექტთან დაკავშირებული ყველა საკითხის დეტალური განხილვა და მათი მხრიდან იმ შესაძლო სირთულეების შესახებ ინფორმაციის მოსმენა, რაც კანონპროექტით გათვალისწინებული სიახლეების დანერგვას შესაძლოა მოჰყვეს“, - განაცხადა ნინო თანდილაშვილმა.

კანონის პროექტიდან გამომდინარე ვალდებულებების განხილვას ენერჯის წარმოების, ნავთობის/ნავთობპროდუქტების, მინერალური ნედლეულის გადამამუშავების (ცემენტის კლინკერის, კირის, აგურის წარმოება), ქიმიური მრეწველობის და ქალაქის წარმოების სექტორში მომუშავე კომპანიების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

„სამრეწველო ემისიების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი და მისგან გამომდინარე კანონპროექტები ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე:

<https://eiec.gov.ge/Home.aspx/News/details/1842>

გაჩვენოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, აგრიკულტურის საკითხთა კომისიის თავმჯდომარე ნინო წილოსანი და კახეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებული ირაკლი შიოშვილი გუჩაანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჩხაძეში, სახელმწიფო ფინანსური მხარდაჭერით შექმნილი „ქართული აგრიკულტურის“ ხილისა და ბოსტნეულის გადამამუშავებელი საწარმოში იმყოფებოდნენ, სადაც ახლოს მიწის და გადამამუშავების პროცესს აღვიწყრებენ.

გურჯაანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჩხაძეში, ხილისა და ბოსტნეულის გადამამუშავებელი საწარმო სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით შექმნილია. საწარმოში, ჯამურად, 4 მლნ ლარზე მეტი ინვესტიცია განხორციელდა, მათ

შორის, 600,000 ლარი გრანტია, ხოლო 1,5 მლნ ლარი შეღავათიანი აგროკრედიტი. საწარმოში, სადაც 15 ადამიანია დასაქმებული, წლიურად 5,000 ტონა ხილისა და ბოსტნეულის გადამამუშავება შესაძლებელია. პროდუქციის რეალიზაციას კომპანია ბრენდის „კეთილი და პათოსანი“ სახელით ახდენს. ტექნიკური დახმარების პროგრამის ფარგლებში, კომპანიამ ISO სტანდარტი დანერგა. პროდუქცია იყიდება როგორც ადგილობრივ ბაზარზე, ასევე დიდ ბრიტანეთში, აშშ-ში და კატარში. კომპანია მიმდინარე წელს საფრანგეთსა და გერმანიაში გეგმავს პროდუქციის ექსპორტს.

სოფლის განვითარების სააგენტოს გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტის ფარგლებში, კახეთის რეგიონში 15 გადამამუშავებელი საწარმოს შექმნა დაფინანსდა, რომელთა ჯამური საინვესტიციო ღირებულება 25 მლნ ლარს აჭარბებს, სახელმწიფო თანადაფინანსება 7 მლნ ლარს აღემატება.

კახეთში ახლის კივილის საფონდი ახალი ფაზაშია. გაჩვენოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, აგრიკულტურის კომისიის თავმჯდომარე ნინო წილოსანი და კახეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებული ირაკლი შიოშვილი, გუჩაანის მუნიციპალიტეტში, ახლის მოსავლის დაგინაჟების პროცესს გაეცნენ.

მიმდინარე სეზონზე, კახეთის რეგიონში, ატმის მიღების პროცესში, სახელმწიფო პროგრამების ხელშეწყობით შექმნილი 40-ზე მეტი სამაცივრო მეურნეობა ჩართულია.

მინისტრმა ილია რაქვიაშვილის ბაღში ატმის კრეფაში მიიღო მონაწილეობა; ინდემნარმე სოსო გიოშვილის სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით შექმნილ სამაცივრო მეურნეობაში კი, მოსავლის დაგინაჟების სამუშაო პროცესს ადგილზე გაეცნო.

„კახეთის რეგიონში, სახელმწიფოს მიერ, რამდენიმე ათეული სამაცივრო მეურნეობა დაფინანსდა, რითაც შესაძლებელი გახდა, რომ მოსავალი დაგინაჟდეს სტანდარტების დაცვით და შემდგომ გავიდეს ექსპორტზე. დღეის მდგომარეობით, დაახლოებით, 12 მლნ დოლარის ექსპორტი არის განხორციელებული და ეს პროცესი აქტიურად მიმდინარეობს. თუ რამდენიმე წლის წინანდელ პერიოდს შევადარებთ, ფერმერების შემოსავლები, დაახლოებით, 4-5 ჯერ არის გაზრდილი“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ შამუგიამ.

საგრიკულტურის სააგენტო, შემოსავლების სამსახურთან ერთად, ექსპორტისთვის საჭირო დოკუმენტაციას „ერთი ფანჯრის“ პრინციპით გასცემს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, სურსათის ეროვნული სააგენტოს კახეთის რეგიონული სამმართველოს გურჯაანის ოფისში, აგროპროდუქციის შეფერხებელი ექსპორტის ხელშეწყობის მიზნით შექმნილი საკოორდინაციო ცენტრის მუშაობას გაეცნო.

მინისტრმა, კახეთის სახელმწიფო რწმუნებულ ირაკლი შიოშვილთან და პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე ნინო წილოსანთან ერთად, სურსათის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლებისგან ექსპორტზე გასატანი პროდუქციისთვის საჭირო ფიტოსანიტარიული პროცედურების და სერტიფიცირების შესახებ ინფორმაცია მოისმინა. სურსათის ეროვნული სააგენტო, შემოსავლების სამსახურთან

ერთად, ექსპორტისთვის საჭირო დოკუმენტაციას „ერთი ფანჯრის“ პრინციპით გასცემს.

„კახეთში მოქმედი საკოორდინაციო შტაბი კოორდინაციას უწევს სრულ პროცესს. ექსპორტიორებს შეუძლიათ, „ერთი ფანჯრის“ პრინციპით, მარტივად აიღონ ყველა საჭირო დოკუმენტი. ჩვენი მიზანია, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ღირებულებათა ჯაჭვის ყველა რგოლის ხელშეწყობა, ფერმერების მხარდაჭერა. ჩვენ უნდა გავაგრძელოთ სწორედ ისეთი პროექტების განხორციელება, რომელიც მორგებული იქნება კონკრეტულ საჭიროებებზე, რათა ყველა მიმართულებით გვექონდეს წარმატებული შედეგი“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

საკოორდინაციო ცენტრში მომართვიანობა საკმაოდ მაღალია. სურსათის ეროვნული სააგენტო განაცხადის საფუძველზე ახორციელებს საექსპორტო ტვირთის შემოწმებას, რის მიხედვითაც გაიცემა ფიტოსანიტარიული სერტიფიკატი.

31 ივლისის მონაცემებით

ექსპორტირებულია

16.6 მლნ ლარის ლინაბუღის 187 ათასი ტონა ახალი და ვაშლასხაა

ქაქაე ნინოშვილის N1 საჯარო სკოლის ეპოქური ნიკო კეცხოველის სახელობის სასკოლო კონკურსის ფინალისტი. ეპოქურის ღირსი, ესაიე იგიტიანს განემოს დახვინა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ შამუგიამ უმასპინძლა. ესაიე იგიტიანმა ერთი დღე მინისტრთან ერთად გაატარა და სამინისტროსა და საინჟინერო სისტემაში შემაჯად უწყებაში გამართულ შეხვედრებს დაესწრო.

ესაიე იგიტიანი დონორი ორგანიზაციის წარმომადგენლებთან გამართულ შეხვედრაზე ოთარ შამუგიასთან ერთად იმყოფებოდა, სადაც მიმდინარე პროექტების შედეგები, დაგეგმილი ღონისძიებები და სამომავლო გეგმები განიხილეს. ოთარ შამუგიამ ეკოკლუბის ლიდერთან საუბარში აღნიშნა, რომ აგრარული და გარემოსდაცვითი პროფესიები, სულ უფრო მოთხოვნადი ხდება და ძალიან მნიშვნელოვანია კვალიფიციური კადრების არსებობა ამ მიმართულებების განვითარებისთვის. მინისტრმა ესაიე იგიტიანს სამომავლო საქმიანობაში წარმატებები უსურვა და საჩუქრად დაცულო

ტერიტორიებსა და ეროვნულ პარკებში ვიზიტის აბონიმენტი გადასცა. ესაიელი ღვინის ეროვნულ სააგენტოში განთავსებულ ღვინის მარანს, ენოთეკასა და ღვინის მუზეუმსაც ეწვია. შეხვედა ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარეს, ლევან მეხუზლას, რომელმაც მას უწყების შექმნის ისტორია და ფუნქციები გააცნო. ესაიებრა მარკეტინგულ, ექსპორტის ხელშეწყობისა და ქართული ღვინის ხარისხის გაუმჯობესების ღონისძიებებზე, ვენახების კადასტრზე, ლევან მეხუზლამ აღნიშნა, რომ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო 2021 წელი, როდესაც მსოფლიოს 60-ზე მეტ

ქვეყანაში განხორციელდა რეკორდული რაოდენობის - 107 მლნ ბოთლი ღვინის ექსპორტი. ესაიე იგიტიანი სტუმრობდა გარემოს ეროვნული სააგენტოს ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიასაც, სადაც ლაბორატორიის ხელმძღვანელმა, ლია აფციაურმა სტუმარს თანამედროვე, მაღალტექნოლოგიური ხელსაწყოები დაათვალიერებინა, ნიადაგის, ატმოსფერული ჰაერის და წყლის ხარისხობრივი მაჩვენებლების განსაზღვრის ტექნოლოგიები და ლაბორატორიის შესაძლებლობები გააცნო.

დღის ბოლოს, ესაიე იგიტიანს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის დირექტორმა, თამარ ალადაშვილმა უმასპინძლა. თამარ ალადაშვილმა ეკოკლუბის ლიდერს დეტალურად გააცნო ცენტრის საქმიანობა. აღნიშნა, მწვანე ბანაკის თაობაზეც, რომელიც ახალგაზრდებს შესაძლებლობას აძლევს, აიმაღლონ ცნობიერება გარემოსდაცვით თემებზე და განახორციელონ შესაბამისი პროექტები. თამარ ალადაშვილმა სტუმარს საჩუქრად წიგნები და საინფორმაციო ბროშურები გადასცა.

„დღევანდელი დღე იყო ძალიან შთაბეჭდავი, ბევრ ადამიანს არ ეძლევა შესაძლებლობა, რომ ასეთი საინტერესო და ნაყოფიერი დღე გაატაროს სამინისტროში. მინისტრისა და სამუშაო პროცესის გაცნობა ჩემთვის ძალიან საინტერესო და მნიშვნელოვანი იყო. სამომავლოდ, ეს იქნება კარგი გამოცდილება და მოტივაცია“, - აღნიშნა დღის ბოლოს ესაიე იგიტიანმა.

გარემოსდაცვითი საგანმანათლებლო კონკურსის - ნიკო კეცხოველის სასკოლო პრემია, ავსტრიის განვითარების თანამშრომლობის (ADC) ფინანსური მხარდაჭერით, CENN-ის მიერ 2015 წლიდან ტარდება. კონკურსის თანაორგანიზატორები არიან გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროები და საქართველოს პარლამენტი.

განემოს დახვინა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრისა და UNICEF-ს შორის გამორანდუმი გაფორმდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ

ცენტრსა (NCDC) და საქართველოში გაეროს ბავშვთა ფონდის წარმომადგენლობას (UNICEF) შორის სამმხრივი თანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა.

მემორანდუმი, ბავშვებსა და ზრდასრულებზე ტყვიის ზემოქმედების პრევენციის მიზნით, სუნელებში ტყვიის შემცველობაზე კვლევების ერთობლივად ჩატარებას ითვალისწინებს.

მემორანდუმს ხელი გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ, გიორგი ხანიშვილმა, დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის (NCDC) გენერალურმა დირექტორმა, ამირან გამყრელიძემ და გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) საქართველოს წარმომადგენელმა, დასან ხალილმა მოაწერეს.

„ბავშვების ორგანიზმში ტყვიის შემცველობის მაღალი დონე სერიოზულ საფრთხეს უქმნის მათ ჯანმრთელობას. მემორანდუმის მიზანია განვახორციელოთ პროგრამა, რომელიც აღნიშნული საკითხების შესწავლას უზრუნველყოფს. ამავე დროს, საშუალებას მისცემს სურსათის ეროვნულ სააგენტოს, შეიმუშაოს

რეკომენდაციები, თუ რა ნაბიჯები უნდა გადაიდგას ბავშვთა უვნებელი კვების უზრუნველსაყოფად“, - განაცხადა გიორგი ხანიშვილმა.

გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) საქართველოს წარმომადგენელმა, დასან ხალილმა საუბრისას აღნიშნა, რომ ტყვიის ჯანმრთელობაზე ზეგავლენის შესწავლა მნიშვნელოვანი საკითხია. მემორანდუმის ფარგლებში, მხარეები შეეცდებიან, შესაბამისი კვლევების განხორციელებით, ქვეყანაში ტყვიით ინტოქსიკაციის პრობლემა აღმოფხვრან.

საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის (NCDC) გენერალური დირექტორის, ამირან გამყრელიძის განცხადებით, გაეროს ბავშვთა ფონდი მხარდაჭერით, უახლოეს რამდენიმე წელიწადში, ქვეყანაში ტყვიის მაღალ შემცველობასთან დაკავშირებული საკითხი უნდა მოწესრიგდეს და პარამეტრები დასავლურ სტანდარტებს დაუახლოვდეს.

ქართული ღვინის ბაზრების დივერსიფიკაციის მიზნით, საქართველოს გერმანელი ღვინის პროფესიონალები ეწვივნენ

გერმანიის ბაზარზე ქართული ღვინის საექსპორტო პოტენციალის გაზრდის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერითა და სააგენტოს კონტრაქტორი გერმანული მარკეტინგული კომპანიის „ff.k Public Relations“ ორგანიზებით, საქართველოს გერმანელი ღვინის პროფესიონალების ჯგუფი სტუმრობდა.

ჯგუფის შემადგენლობაში შედიოდნენ სომელიეები, მათ შორის 3 ღვინის მაგისტრი, ასევე, ღვინის ჟურნალისტები, რომლებიც ქართული ღვინის მწარმოებელ კომპანიებს ქართლსა და კახეთში ეწვივნენ, დააგემოვნეს სხვადასხვა სტილის ქართული ღვინო. ამასთან ერთად, ტურის ფარგლებში, თბილისში მოეწყო სპეციალური დეგუსტაცია (Speed Tasting), სადაც შეფასებისა და რეკომენდაციების მიღების მიზნით, ღვინის პროფესიონალებს საკუთარი პროდუქცია ქართუ-

ლი ღვინის მწარმოებელმა 20 კომპანიამ წარუდგინა.

„ღვინის ეროვნულ სააგენტოსთან თანამშრომლობის ფარგლებში, ქართული ღვინის გასაცნობად, ჩვენ ვენციეთ საქართველოს სომელიეებისა და ღვინის მაგისტრების ჯგუფთან ერთად. ჩვენი მიზანია, ვიზიტორთა ჯგუფს წარვუდგინოთ ქართული ღვინის მრავალფეროვნება, ქართული ტრადიციები და კულტურა, რათა გერმანული და საერთაშორისო ღვინის სამყაროს პროფესიონალებს შემდგომში ქართული ღვინის მხარდაჭერის საშუალება მივცეთ“, - აღნიშნა „ff.k Public Relations“-ს მარკეტინგის მენეჯერმა, ლარა ბერენდსენმა (Lara Behrendsen).

ღვინის მაგისტრისა და სომელიეს, კონსტანტინ ბაუმის (Konstantin Baum) თქმით, მისასალმებელია ღვინის წარმოების პროცესში ახალგაზრდა თაობის ჩართვა.

„საქართველოში არასდროს ვყოფილვარ, თუმცა, ბევრი მსმენია საქართველოს და ქართული ღვინის შესახებ. პირველი, რაც საქართველოსთან

დაკავშირებით ყველას ახსენდება არის ქვევრში ღვინის დაყენების ტრადიციული მეთოდი და ქვეყნის ისტორია. ჩემთვის გასაოცარი და საინტერესო ფაქტია, რომ ღვინის მწარმოებლების ახალგაზრდა თაობა ტრადიციული მეთოდის გარდა, თანამედროვე ტექნოლოგიებსაც იყენებს, მათ აქვთ ახალი იდეები და კონცეფციები, ასევე აღსანიშნავია ადგილწარმოშობის არაჩვეულებრივი ჯიშები. კიდევ უფრო მეტის ხილვის იმედი მაქვს და მინდა ქართული ღვინისა და საქართველოში მოგზაურობის გამოცდილება მომავალშიც გავიმეორო“, - აღნიშნა კონსტანტინ ბაუმმა.

ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და საექსპორტო პოტენციალის გაზრდის მიზნით, გერმანულ კომპანიასთან „ff.k Public Relations“ ღვინის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლობა 2021 წლიდან დაიწყო და მიმდინარე წელსაც აქტიურად გრძელდება.

ქართველი ღვინო სეულის საერთაშორისო გამოფენაზე იყო წარმოდგენილი

კორეის რესპუბლიკის დედაქალაქ სეულში, ღვინისა და სპირტის სასმელების საერთაშორისო გამოფენაზე „Seoul International Wine & Spirits Expo 2022“, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერითა და საქართველოს საელჩოს კორეის რესპუბლიკაში შუამდგომლობით, ქართული ღვინის მწარმოებელი 14 კომპანია იყო წარმოდგენილი.

გამოფენას დაესწრო საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი კორეის რესპუბლიკაში ოთარ ბერძენიშვილი, რომელმაც ქართული ღვინის კომპანიების წარმომადგენლებს ადგილობრივი ღვინის ბაზრის ტენდენციების შესახებ ინფორმაცია გაუზიარა.

გამოფენის ფარგლებში, შედგა ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილის, დავით ტყემალაძის და ელჩის, ოთარ ბერძენიშვილის ინტერვიუები სხვადასხვა მედია საშუალებებთან, მათ შორის “Wine Review”, “Korea Herald”, და “Korea times”, რაც კორეაში ქართული ღვინის ცნობადობის გაზრდისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია.

კორეის რესპუბლიკა, ჩინეთთან და იაპონიასთან ერთად, ქართული ღვინის ერთ-ერთ სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, სხვადასხვა მარკეტინგული ღონისძიება ხორციელდება. გამოფენის ფარგლებში, ქართველ ღვინის მწარმოებლებს შესაძლებლობა ჰქონდათ საკუთარი პროდუქცია წარედგინათ ადგილობრივი ღვინის პროფესიონალებისთვის, რაც სამხრეთ კორეის და, ზოგადად აზიის ბაზარზე, ქართული ღვინის გაყიდვების ზრდის ერთ-ერთი საფუძველია.

გამოფენაში „Seoul International Wine & Spirits Expo“ საქართველო უკვე მესამედ მონაწილეობდა. აღსანიშნავია, რომ წელს ქართული ღვინის მიმართ დაინტერესება მნიშვნელოვნად იყო გაზრდილი, რასაც საქართველოს ღვინის სტენდთან ღვინის პროფესიონალებისა და ვიზიტორების სიმრავლეც ადასტურებდა.

„Seoul International Wine & Spirits Expo“, თავისი მასშტაბებით, ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების ერთ-ერთი უდიდესი ყოველწლიური ღონისძიებაა აზიის რეგიონში.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველწლიური გამოცემა

აშშ-ის ბაზარზე ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდის ხელშეწყობა სახელმწიფოს პრიორიტეტია

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ამერიკული კომპანიის „Georgian House of Greater Washington“ წარმომადგენლებმა და ქართული ღვინის მწარმოებლებმა, ამერიკის შეერთებული შტატების ბაზარზე ქართული ღვინის პოპულარიზაციის და მარკეტინგის სტრატეგიის საკითხები განიხილეს.

კერძოდ, ყურადღება გამახვილდა აშშ-ის ღვინის ბაზრის კონიუქტურაზე, მარკეტინგული სტრატეგიის ისეთ ასპექტებზე, როგორცაა პროდუქციის ბრენდინგი, რეკლამირება, ქართული ღვინის უნიკალურობისა და ხარისხის სწორად წარმოჩენა და მიწოდება ამერიკელი მომხმარებლისთვის.

აღნიშნული საკითხები ქართველ მწარმოებლებს აშშ-ის ბაზარზე ექსპორტის განხორციელების სტრატეგიის შემუშავებაში დაეხმარება.

თბილისში გამართულ ორდღიან სემინარში ქართული ღვინის მწარმოებელი მსხვილი კომპანიების და მცირე მარნების წარმომადგენლები მონაწილეობდნენ.

ღვინის მოხმარების ზრდის ტენდენციების გათვალისწინებით, ამერიკის შეერთებული შტატები ქართული ღვინის ექსპორტისთვის სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს. ღვინის ეროვნული სააგენტოს მიერ ბოლო წლებში განხორციელებულმა ღონისძიებებმა ხელი შეუწყო აშშ-ში ქართული ღვინის ცნობადობის გაზრდას, რაც კონკრეტულ შედეგებზე აისახა - 2021 წელს დაფიქსირდა ექსპორტის ისტორიული მაქსიმუმი - 1 მილიონზე მეტი ბოთლი ღვინო. ამასთან, აშშ-ის ბაზარი ქართული ღვინისთვის ერთ-ერთი ყველაზე მაღალფასიანი სეგმენტია, სადაც ქართული ღვინის ერთი ლიტრის ფასი 6 აშშ დოლარს აღემატება. ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდის ტენდენცია შენარჩუნებულია მიმდინარე წელსაც.

პოლონეთში ქართული ღვინის წარდგენა გაიმართა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანიის "People PR" და პოლონეთის სომელიეთა ასოციაციის ორგანიზებით, პოლონეთის ქალაქ გდანსკში ქართული ღვინის პრეზენტაცია გაიმართა.

ღონისძიებაზე, რომელსაც ცნობილი ღვინის ექსპერტი, სომელიე და ღვინის სკოლის დამფუძნებელი სიმონ მილონასი (Szymon Milonas) უძღვებოდა, წარმოდგენილი იყო პრეზენტაცია საქართველოს, საქართველოს მეღვინეობის ისტორიისა და ტრადიციების შესახებ. ღონისძიების ფარგლებში, სხვადასხვა ქართული კომპანიის ღვინოების დეგუსტაცია გაიმართა.

ღონისძიებას ცნობილი პოლონელი სომელიეები და კომერციული სექტორის წარმომადგენლები დაესწრნენ.

პოლონეთი ქართული ღვინის ერთ-ერთ სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს, რომელმაც ქართული ღვინის ექსპორტიორი ქვეყნების ხუთეულში სტაბილურად დაიმკვიდრა ადგილი. 2021 წელს, პოლონეთში ქართული ღვინის ექსპორტმა 7 მილიონ ბოთლს გადააჭარბა. ექსპორტი მზარდია მიმდინარე წელსაც; იანვარ-ივლისში ექსპორტირებულია 4,6 მლნ ბოთლი, ზრდა 41%-ს აღწევს.

ქართული ღვინის დეგუსტაცია გერმანიის ქალაქ ლაიფციგში გამართა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და საქართველოს ბიზნესის განვითარების ცენტრის (GBDC) ორგანიზებით, ქალაქ ლაიფციგში გამართულ დეგუსტაციაზე, ქართული ღვინის მწარმოებელმა 36 კომპანიამ 100-ზე მეტი სხვადასხვა ღვინო წარადგინა.

ქართული ღვინის დეგუსტაციის ღონისძიების სტუმრებს შორის იყვნენ ლაიფციგის სავაჭრო სამრეწველო პალატის, ლაიფციგის ქართული დიასპორის, ღვინის მაღაზიების, რესტორნების და კერძო სექტორის წარმომადგენლები, ღვინის ტრეიდერები და მარკეტოლოგები გერმანიის სხვადასხვა ქალაქიდან. დეგუსტაციაზე წარმოდგენილი იყო როგორც მცირე მარნების, ისე დიდი და საშუალო კომპანიების ქართული ღვინო. პრეზენტაციებს საქართველოს ბიზნესის განვითარების ცენტრის (GBDC) ხელმძღვანელი სერგო ბარამიძე და ქართველი მეღვინეები უძღვებოდნენ. ღონისძიების ფარგლებში, ონლაინ მასტერკლასის საშუალებით, მოწვეულ სტუმრებს შესაძლებლობა მიეცათ, გას-

ცნობოდნენ ქართული ღვინის ისტორიას, ყურძნის ჯიშების მრავალფეროვნებასა და ქართული ღვინის ინდუსტრიის მიმოხილვას. მასტერკლასი სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას მრავალწლოვანი მევენახეობა-მეღვინეობის კვლევის სამსახურის უფროსმა, დავით ჩიჩუამ გამართა. საქართველოს ბიზნესის განვითარების ცენტრის (GBDC) ორგანიზებით, ქართული ღვინის პოპულარიზაციის და გაყიდვების გაზრდის ხელშეწყობის ღონისძიებები, მათ შორის, ბიზნესექტორის წარმომადგენლების შეხვედრები და დეგუსტაციები ასევე გაიმართა გერმანიის ქალაქებში: ჰამბურგი, ბერლინი, გეიზენჰაიმი, ფრანკფურტი.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ვარშავაში ქართული ღვინის დეგუსტაცია გამართა

პოლონეთის დედაქალაქ ვარშავაში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანიის „Peope PR“ ორგანიზებით, ქართული ღვინის დეგუსტაცია-სემინარი გაიმართა. ღონისძიებაზე ქართული ღვინის მწარმოებელი 12 კომპანიის ღვინოები იყო წარმოდგენილი.

ღონისძიების ფარგლებში, სტუმრებს შესაძლებლობა მიეცათ, გასცნობოდნენ ქართული ღვინის კულტურას, ისტორიას და თანამედროვე ინდუსტრიას.

პოლონეთი ქართული ღვინის ერთ-ერთ სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს, რომელმაც ქართული ღვინის ექსპორტიორი ქვეყნების ხუთეულში სტაბილურად დაიმკვიდრა ადგილი. 2021 წელს, პოლონეთში ქართული ღვინის ექსპორტმა 7 მილიონ ბოთლს გადააჭარბა, ზრდამ, 2020 წელთან შედარებით, 34%-ს მიაღწია. ექსპორტი მზარდია მიმდინარე წელსაც: იანვარ-ივლისში ექსპორტირებულია 4,6 მლნ ბოთლი, ზრდა 41%-ს აღწევს.

დეგუსტაციას, რომელსაც ცნობილი ღვინის ექსპერტი, სომელიე და ღვინის სკოლის დამფუძნებელი სიმონ მილონასი (Szymon Milonas) უძღვებოდა, პოლონელი სომელიეები, ღვინის დისტრიბუტორები და ცნობილი რესტორნების წარმომადგენლები დაესწრნენ.

ჩინეთში ქართული ღვინის წარდგენა გამართა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანიის „Meiburg Wine Media“ ორგანიზებით, ჩინეთის ქალაქ შენჭენში, იმპორტიორებისა და დისტრიბუტორებისთვის ქართული ღვინის დეგუსტაცია გაიმართა.

ქართული ღვინის წარდგენას ღვინისა და სპირტიანი სასმელების საკონსულტაციო კომპანიის Tasting Annex დამფუძნებელი რაინტრე ჯუნ ვეი (Raintree Jun Wei) უძღვებოდა. იგი გასულ წელს „Meiburg Wine Media“-ის მიერ განხორციელებული „ქართული ღვინის საგანმანათლებლო პროგრამის“ ფარგლებში შეირჩა ღვინის ოთხ პროფესიონალთან ერთად, რომლებიც, ჩინეთში ქართული ღვინის პოპულა-

რიზაციის მიზნით, სემინარებსა და საგანმანათლებლო ღონისძიებებს ატარებენ. ღონისძიების წამყვანმა მონაწილეებმა, დეგუსტაციის პარალელურად, ქართული ღვინის ისტორია და თანამედროვე ინდუსტრია გააცნო. ღონისძიებაზე 9 სხვადასხვა ღვინის კომპანიის პროდუქცია იყო წარმოდგენილი.

ჩინეთი რჩება ქართული ღვინის სტრატეგიულ ბაზრად, სადაც ქართული ღვინის ცნობადობისა და ექსპორტის გაზრდის მიზნით, 2022 წელს, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, სხვადასხვა მარკეტინგული ღონისძიება გაიმართება. მიმდინარე წლის იანვარ-ივლისში, საქართველოდან ჩინეთში ექსპორტირებულია 3,3 მლნ ბოთლი ღვინო (ზრდა 5%).

2022 წელს, ღვინის ეროვნული სააგენტოს ვენახების კადასტრის პროგრამას ქვემო და ზედა ქართლში, მცხეთა-მთიანეთსა და სამცხე-ჯავახეთში ახორციელებს

მიმდინარე ეტაპზე, ვენახების კადასტრის პროგრამის ფარგლებში, ქვემო ქართლში ხორციელდება აეროგადაღებები და კადასტრის ოპერატორებად შერჩეული კანდიდატების დატრენინგება.

ქართლის, სამცხე-ჯავახეთისა და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონები ცნობილია ვაზის ჯიშების მრავალფეროვნებითა და უნიკალურობით. აქ გავრცელებული ჯიშებიდან აღსანიშნავია ჩინური, გორული მწვანე, ბუდეშური თეთრი, თავკვერი, შავკაპიტო, ასურეთული შავი, ასევე, იშვიათი ჯიშები: ძელშავი, ჭყაპა, დანახარული, მელიკუდა ქართლის, ჭროლა

და სხვა. გარდა ადგილობრივი ჯიშებისა, ქართლში გავრცელებულია ისეთი უცხოური ჯიშებიც, როგორებიცაა ალიგოტე, პინო შავი, თეთრი და სხვა.

ვენახების კადასტრი იქმნება თითოეული ვენახის ნაკვეთის ინდენტიფიკაციის და რეგისტრაციის შესახებ დეტალური ინფორმაციის (ვაზის ჯიშები, დარგვის წელი და ა.შ.) შეგროვებით. ინფორმაციის შეკრება ხდება მევენახეების გამოკითხვით და აეროფოტოებზე ვენახის ნაკვეთების იდენტიფიკაციით.

ვენახების კადასტრის პროგრამას ღვინის ეროვნული სააგენტო 2014 წლიდან ახორციელებს. გასულ წელს, პროგრამის ეტაპი კახეთისა და რაჭა-ლეჩხუმის მევენახეობის რეგიონებში დასრულდა. ამ ეტაპზე, კახეთსა და რაჭა-ლეჩხუმში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლები, ამბროლაურისა და კახეთის რვა მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ ცენტრებში ვენახების საკადასტრო ინფორმაციის განახლების სამუშაოებს

რეგულარულად ახორციელებენ. კერძოდ, მიმდინარეობს ვენახთან დაკავშირებული ცვლილებების, როგორებიცაა ყიდვა-გაყიდვა, გაქირავება, გაჩუქება, გაშენება ან ამოძირკვა, შესახებ ინფორმაციის განახლება.

ვენახების კადასტრის პროგრამის განხორციელება მნიშვნელოვანია მევენახეობა-მეღვინეობის დარგის განვითარებისთვის; კადასტრის შექმნა რთვების პროცესის გამარტივებასა და ყურძნისეული პროდუქტების ხარისხს უზრუნველყოფს.

აღსანიშნავია, რომ ვენახების კადასტრი გააჩნია ევროკავშირის წევრ ყველა იმ ქვეყანას, სადაც განვითარებულია მევენახეობა-მეღვინეობის ინდუსტრია. საქართველო, ვენახების კადასტრის შექმნით, კიდევ ერთ მნიშვნელოვან ევროპულ გამოცდილებას გაიზიარებს და დანერგავს.

ვენახების კადასტრის პროგრამა მომავალში საქართველოს მევენახეობის ყველა რეგიონს მოიცავს.

გარემოსდაცვითი პროფესიების მაგისტრანტი სტუდენტებისთვის „მწვანე სტიპენდიების“ პროგრამა შემუშავდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი იწყებს „მწვანე სტიპენდიების“ პროგრამის განხორციელებას, რომელიც მიზნად ისახავს გარემოსდაცვითი დეფიციტური პროფესიების პოპულარიზაციას და ამ მიმართულების მაგისტრანტი სტუდენტების წახალისებას. სასტიპენდიო სამაგისტრო პროგრამებია: გეოლოგია, ჰიდროლოგია, ეკოლოგია, გარემოს დაცვა და გარემოსდაცვითი ტექნოლოგიები. სხვადასხვა უნივერსიტეტის სტუდენტებს, მალალი აკადემიური მოსწრებით (გათვალისწინებული იქნება სხვა კრიტერიუმებიც), მწვანე სტიპენდია დაენიშნებათ.

„მწვანე სტიპენდიების“ პროგრამა ხელს შეუწყობს ქვეყანაში არსებული დეფიციტური პროფესიების წახალისებას და შესაბამის ორგანიზაციებში კვალიფიციური კადრების დასაქმებას. „აქტიური სტატუსის“ მქონე სტუდენტს, რომელსაც ექნება მალალი აკადემიური მოსწრება (GPA 3.5), სავალდებულო სტაჟირება მაქსიმალური შეფასებით და სამეცნიერო ნაშრომი მალალი შეფასებით, შესაძლებლობა ეძლევა მიიღოს სტიპენდია 1500 ლარის ოდენობით.

აღნიშნული პროგრამის წარმატებით განხორციელების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა. მემორანდუმს ხელი მოაწერეს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ პავლიაშვილმა და განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილემ, ნუნუ მიცკევიჩმა.

„მემორანდუმი გაფორმდა სამინისტროებს, ასევე 8 უნივერსიტეტსა და გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრს შორის, რაც შექმნის ახალი პლატფორმას. ჩვენ ერთობლივი ძალებით შევუწყობთ ხელს გარემოსდაცვითი განათლების განვითარებას როგორც საბაკალავრო, ისე სამაგისტრო პროგრამებზე. გვემატება ახალი კომპონენტი „მწვანე სტიპენდიები“, რომელიც წახალისებს სამაგისტრო პროგრამების სტუდენტებს,“ - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ პავლიაშვილმა.

„მემორანდუმის ფარგლებში ხელი შეუწყობა კვლევით სფეროს. სამეცნიერო კვლევითი მიმართულება გარემოსდაცვითი სფეროში უფრო გაძლიერდება. ამასთან, სტუდენტებს საშუალება ექნებათ წარმოჩინდნენ თავიანთი აკადემიური მოსწრებით“, - აღნიშნა განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილემ, ნუნუ მიცკევიჩმა.

მემორანდუმის მიზანია მხარეებს შორის თანამშრომლობის განმტკიცება უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში გარემოსდაცვითი, ეკოლოგიის, ბუნებრივი გარემოსა და ველური ბუნების, ბუნებათსარგებლობის, გეოლოგიის, ჰიდროლოგიის, გარემოს დაცვის ტექნოლოგიის, აგრონომიის, საბაღო-საპარკო მეურნეობის, მეტყევეობის, ვეტერინარიის, მევენახეობა-მეღვინეობის მიმართულებებით. მემორანდუმი ხელს შეუწყობს აღნიშნული პროგრამების წარჩინებული სტუდენტების წახალისებას „მწვანე სტიპენდიებით“ და შესაბამის უწყებებში სტაჟირების გავლით.

მხარეები ერთობლივად იმუშავებენ უნივერსიტეტების სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამების კვლევითი კომპონენტის განხორციელების მიმართულებით სპეციალისტების ჩართულობის მაქსიმალურად წახალისებლად.

„მწვანე სტიპენდიების“ პროგრამის უკეთ გასაცნობად, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის წარმომადგენლებმა სხვადასხვა უნივერსიტეტის ხელმძღვანელებთან საინფორმაციო შეხვედრები გამართეს და სტიპენდიების დანერგვის მიზნით, მემორანდუმები გააფორმეს.

„მწვანე სტიპენდიების“ პროგრამის წარმატებით განხორციელებლად, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა თანამშრომლობის მემორანდუმი გააფორმა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის

სახელმწიფო უნივერსიტეტთან, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტთან, საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტთან, საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტთან, აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან, იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან.

„უნივერსიტეტები აქტიურად ჩაერთვებიან აღნიშნული პროგრამის განხორციელებაში. სტუდენტებისთვის ჩნდება მოტივაცია, რომელიც მხოლოდ სტიპენდიასთან არ არის დაკავშირებული. უპირველესად, ეს ქართული სახელმწიფოს, ქვეყნის უკეთეს მომავალს უკავშირდება“, - აღნიშნა სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორმა, ზურაბ ხონელიძემ.

მწვანე სტიპენდიების პროგრამა განხორციელდება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის მიერ გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ფართომასშტაბიანი ინიციატივის „კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება საქართველოში“ ფარგლებში, რომელიც კლიმატის მწვანე ფონდის (GCF), საქართველოს, შვედეთისა და შვეიცარიის მთავრობების მხარდაჭერით ხორციელდება.

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი აქტიურად აგრძელებს თანამშრომლობას როგორც პროფესიულ, ისე უმაღლეს სასწავლებლებთან, რაც ეხმარება მასწავლებლებსა და ლექტორებს შესაძლებლობების გაძლიერებაში ტრენინგების, კონფერენციებისა და სამუშაო შეხვედრების გზით, ხოლო პროფესიულ/უმაღლეს სასწავლებლებს გარემოსდაცვითი მიმართულებით ახალი საგნების ინიცირებასა და დაგეგმვაში.

ალექსანდრეულის მარანი სოფელ ბუგეულში

ახალგაზრდა მეღვინე ბექა მაჭანკალაძე 5 წელია რაც რაჭაში, ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ბუგეულში მოქმედი საწარმოს „ალექსანდრეულის მარნი“ მეღვინეა.

ნაც ვაზისა და ღვინის სამშობლოდან ვართ, - აღნიშნავს „ალექსანდრეულის მარნის“ მეღვინე ბექა მაჭანკალაძე. მარანი წლის განმავლობაში საშუალოდ 150000 ბოთლ ღვინოს აწარმოებს. 2018 წელს, შპს „ალექსანდრეულის“ საწარმოს რეკონსტრუქცია განხორციელდა და სოფლის განვითარების სააგენტოს მხარდაჭერით აღიჭურვა თანამედროვე ტექნიკით. შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტის ფარგლებში, ახალი ცისტერნები, დანადგარები და საწარმოო აღჭურვილობა შეიძინეს. მარანში, სადაც მუდმივად 30, სეზონურად კი 200-მდე ადგილობრივია დასაქმებული, 14 დასახელების ღვინო იწარმოება.

„მეღვინეობა ცოცხალი ორგანიზმია, ბევრ შრომას, მოვლას, ყურადღებას და დაფასებას მოითხოვს. რაჭა განთქმულია ღვინის და კერძოდ ხვანჭყარის წარმოებით. მეც ბავშვობიდან გამიჩნდა სურვილი და მიზანი, განათლება მეღვინეობის კუთხით მიმეღო. მეღვინეები ვალდებული ვართ ვაწარმოოთ საუკეთესო ღვინოები, ჩავდეთ მაქსიმალური შრომა, განათლება და ენერჯია, რადგან

სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტები ქვემო ქართლში

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია მარნეულში იმყოფებოდა. მინისტრი, ქვემო ქართლის სახელმწიფო რწმუნებულ გიორგი დოხტურიშვილთან ერთად, სამელიორაციო ობიექტებზე განხორციელებული და მიმდინარე სამუშაოების შედეგებს ადგილზე გაეცნო და ადგილობრივ მოსახლეობას შეხვდა. შპს „საქართველოს მელიორაციის“ მიერ ჩატარებული მასშტაბური აღდგენითი სამუშაოების შედეგად, სოფელ შაუმიანში, 30 წლიანი პაუზის შემდეგ, სარწყავი სისტემა ამოქმედდა. შაუმიანისა და ხიხანის მოსახლეობა, სამი ათეული წლის შემდეგ, სარწყავი წყლით წელს პირველად ისარგებლებს.

მინისტრმა, ადგილობრივ მოსახლეობასთან გამართულ შეხვედრაზე აღნიშნა, რომ სოფელ ფარცხისში, უხვი ნალექის გამო განვითარებული მენყრული პროცესების შედეგად, ტბისი-კუმისის სარწყავ სისტემაზე დაზიანებული მილსადენის აღდგენითი სამუშაოები ინტენსიურად მიმდინარეობს და წყლის მიწოდება უახლოეს პერიოდში აღდგება. „თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში დავათვალიერეთ მიმდინარე სამუშაოები. მენყრული პროცესების გამო, მილსადენი მწყობრიდანაა გამოსული. მელიორაციის კომპანია მასშტაბურ სამუშაოებს ატარებს საკუთარი ძალებით. ყველაფერი კეთდება იმისათვის, რომ ძალიან მალე აღვადგინოთ სისტემა - მობილიზებულია ტექნიკა და სამუშაო ძალაც. ყველა პირობაა შექმნილი, რომ ძალიან მალე მივანოდოთ მოსახლეობას სარწყავი წყალი“, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

„სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის აღდგენა და რეაბილიტაცია არის უმნიშვნელოვანესი. ჩვენ ამ მიმართულებით მასშტაბურ პროექტებს ვახორციელებთ, რითაც საშუალებას ვაძლევთ ფერმერებს, აწარმოონ ხარისხიანი, მაღალი ღირებულების პროდუქცია. მარნეულის მუნიციპალიტეტში სრულად აღვადგინეთ სარწყავი ინფრასტრუქტურა, რისთვისაც რამდენიმე მილიონი ლარის ინვესტიცია განხორციელდა. 30 წლის შემდეგ, წელს პირველად, გავუშვით წყალი. ათას ჰექტარ ფართობზე მეტი წყლით უზრუნველყოფილი იქნება“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

„საქართველოს მელიორაცია“, გეოლოგების რეკომენდაციის გათვალისწინებით, აღდგენით სამუშაოებს ინტენსიურად ახორციელებს. აღნიშნული სარწყავი სისტემით ქვემო ქართლის რეგიონის 17 სოფლის, დაახლოებით, 3500 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობის წყალუზრუნველყოფა ხორციელდება.

სკრა-ქარელის სარწყავ სისტემას რეაბილიტაცია ჩაუტარდა

ჩატარდა; მოენყო რკინაბეტონის ღარები, ჰიდროტექნიკური ნაგებობები და წყალმომები.

ჩატარებული სამუშაოების შედეგად, ქ. ქარელის, ქარელისა და გორის მუნიციპალიტეტების 9 სოფლის (ახალსოფელი, სამწვერისი, ქარელი, ხვედურეთი, ქვენაფლავი, ღვლევი, სკრა, ბეთლემი, რიეთი) 3240 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე სარწყავი წყლის მიწოდება გაუმჯობესდა.

პროექტის ღირებულება 4 მლნ ლარამდეა. შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალური დირექტორი თენგიზ ნასარიძე საირიგაციო სისტემაზე ჩატარებულ სამუშაოებს შიდა ქართლის სახელმწიფო რწმუნებულის მოვალეობის შემსრულებელ სიმონ გულედავთან ერთად გაეცნო.

საქართველოს მელიორაციამ ქარელის მუნიციპალიტეტში სკრა-ქარელის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია განახორციელა აღდგენილ სისტემაში წყალი გაშვებულია.

პროექტის ფარგლებში, 28,4 კილომეტრამდე სიგრძის მაგისტრალური არხის და წყალგამანაწილებლების რეაბილიტაცია

თიანეთში მოქმედი, სახელმწიფო მხარაჭერით შექმნილი საწარმო ტრადიციულ პროდუქტს, დამბალხაჭოს აწარმოებს

ფერმერი ბაკურ ფილაური სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის „ყვარის მთა“ თავმჯდომარეა. კოოპერატივი, რომელიც 2016 წლიდან თიანეთის მუნიციპალიტეტში საქმიანობს, 19 ადგილობრივს აერთიანებს.

მათ შორის, ტრადიციული პროდუქტის დამბალხაჭოს წარმოებას უზრუნველყოფს. პროდუქციის რეალიზება ადგილობრივ ბაზარზე ხორციელდება.

„სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის წარმოების განვითარებისათვის უმნიშვნელოვანესი იყო სახელმწიფო პროგრამებში მონაწილეობის მიღება და მიღებული ფინანსური მხარდაჭერა. სახელმწიფოს მხრიდან ფინანსური მხარდაჭერა რომ არ ყოფილიყო, ძალიან გაგვიჭირდებოდა. კოოპერატივის წევრებს უკვე შეგვიძლია დიდი რაოდენობით ერთგვაროვანი პროდუქცია ვაწარმოოთ სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სისტემების დაცვით. ასეთი დახმარება სოფლად მაცხოვრებლებისათვის ძალიან მნიშვნელოვანია“, - აღნიშნავს ბაკურ ფილაური.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების სახელმწიფო მხარდაჭერის პროგრამების ფარგლებში, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს 235000 ლარის ღირებულების რძის მიმღებ-გადამამუშავებელი აღჭურვილობა გადაეცა.

საწარმო, რომლის წარმადობა დღიურად 1,5 ტონას შეადგენს, თანამედროვე ტექნოლოგიებითა და სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტების დაცვით, მაღალი ხარისხის რძის პროდუქტების,

ღვინის საწარმოთი დაწყებული წარმატებული ბიზნესი მცხეთა-თიანეთში

„პროექტს „ვილა მოსავალი“ ღვინის ქარხნიდან ჩაეყარა საფუძველი, ხოლო შემდეგ, განვითარდა როგორც მარანი და დასასვენებელი კომპლექსი.

გუნდისთვის ძალიან საპასუხისმგებლო საქმეა წარვადგინოთ ქართული სამზარეულო, რომელიც კატარისთვის ჯერ უცხოა. ნებისმიერი დაბრკოლების მიუხედავად, ვახერხებთ გამოსავლის მოძებნას და განვითარებას. დარწმუნებულები ვართ, რომ საქართველოს ჩვენი ქვეყნის ფარგლებს გარეთაც ღირსეულად წარვადგენთ“, - აღნიშნავს „ვილა მოსავალის“ ბრენდ მენეჯერი მირიან ბუხრაშვილი.

მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ახალუბანში მოქმედი ღვინის საწარმო, 2018 წლიდან სოფლის განვითარების სააგენტოს ფინანსური მხარდაჭერით სარგებლობს.

„მნიშვნელოვანი იყო ის მხარდაჭერა, რომელიც სახელმწიფოსგან მივიღეთ. პროექტის საწყის ეტაპზე ვისარგებლეთ პროექტით „შეღავათიანი აგროკრედიტი“, რამაც „ვილა მოსავალის“ განვითარებას საგრძნობლად შეუწყო ხელი. 2022 წლის შემოდგომაზე ვაპირებთ კატარში პირველი ქართული რესტორანის გახსნას. ჩვენი

სურსათის ეროვნული სააგენტო, სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, მთელი ქვეყნის ტერიტორიაზე მცენარეთა სხვადასხვა მავნებლისა და მავნე ორგანიზმის საწინააღმდეგოდ ღონისძიებებს ახორციელებს

სურსათის ეროვნული სააგენტო

აზიურ ფაროსანასთან ბრძოლა გვიგმის შესაბამისად მიმდინარეობს

დასავლეთ საქართველოში, ყოველდღიურ რეჟიმში მიმდინარეობს აზიური ფაროსანას საწინააღმდეგო ღონისძიებები, რასაც კოორდინაციას უწევს აბაშის მუნიციპალიტეტში არსებული საკოორდინაციო მართვის ცენტრი, სადაც მოხილვებულია სპეციალიზებული ტექნიკა. ასევე, მუდმივ რეჟიმში მიმდინარეობს მონიტორინგი მავნებლის გავრცელების და არეალის დროულად დადგენის მიზნით. მავნებლის გეოგრაფიული არეალი შენარჩუნებულია ძველ საზღვრებში და მისი გავრცელება აღმოსავლეთ საქართველოში არ აღინიშნება.

„უამინდობის დროს, როდესაც ფართობებში სპეციალიზებული ტექნიკის შესვლა და მუშაობა შესაძლებელია, სურსათის ეროვნული სააგენტო, აზიური ფაროსანას საწინააღმდეგო ღონისძიებებს, ინტენსიურად ატარებს“, - აცხადებს სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსი ზურაბ ჩეკურაშვილი.

ფართობები თერმული ნისლითა და ცივი შესურების მეთოდით მუშავდება. ფაროსანასთან ბრძოლისას გამოიყენება პრეპარატები, რომლებიც ასევე ეფექტურია მცენარეთა სხვა მავნებლების (სიმინდის ხვატარი, სიმინდის ფარვანა, ბუგრები) წინააღმდეგ.

სახელმწიფოს მიერ გატარებულ ღონისძიებებთან ერთად, ამ პერიოდში უმნიშვნელოვანესია მოსახლეობის ჩართულობა. სურსათის ეროვნული სააგენტო მოუწოდებს ფერმერებს, სპეციალისტების მიერ რეკომენდებული პრეპარატებით და დადგენილი სქემით, შეუფერხებლად განახორციელონ აგროღონისძიებები, რათა შეინარჩუნონ გასულ წლებში მიღებული თხილისა და სიმინდის მაღალი ხარისხის მოსავალი.

როგორც თხილის მწარმოებელთა ასოციაციაში განმარტავენ, საკმაოდ მაღალია რისკი, რომ ფაროსანა, წვიმების შედეგად განვითარებული ნაცარი (სოკო) და სიდამპლე, თხილის მოსავალს მნიშვნელოვნად დააზიანებს, თუ არ მოხდა ფერმერების სათანადო ჩართულობა.

საქართველოს თხილის მწარმოებელთა ასოციაცია მიმართავს და მოუწოდებს ფერმერებს გამოიყენონ სპეციალისტების მიერ რეკომენდებული შესაბამისი პრეპარატები და ე.წ. მიმწებებელი დანამატი, რომელიც ხელს უწყობს ნამლობის ეფექტურობის ზრდას წვიმიან ამინდში.

ასოციაციის აგროკონსულტანტები, მზად არიან ჯგუფის წევრებს საგანგებო რეჟიმში გაუწიონ მომსახურება - მიაწოდონ ინფორმაცია პრეპარატების შესახებ და დაეხმარონ მათ შექენაში.

ასოციაცია მოუწოდებს ფერმერებს შეუფერხებლად განახორციელონ აგროღონისძიებები, იმისათვის რომ შეინარჩუნონ გასულ წლებში მიღებული მაღალი ხარისხის მოსავალი. უხარისხო და დაზიანებული თხილის ფასი, ნებისმიერ სეზონზე, იქნება დაბალი და პირდაპირ აისახება ფერმერების შემოსავლებზე.

ღღისათვის, დასავლეთ საქართველოში მცირემოცულობიანი და თერმული ნისლის ტექნოლოგიით დამუშავებულია 33 210.50 ჰექტარი ფართობი, მათ შორის:

- სამეგრელო ზემო-სვანეთში - 15174.75 ჰა
- იმერეთში - 11334.25 ჰა
- გურიაში - 5520.75 ჰა
- რაჭა-ლეჩხუმი ქვემო სვანეთში - 140.25 ჰა
- აჭარაში - 1040.5 ჰა

სულ განთავსებულია 22 ათასამდე სპეციალური სადგური.

აღმოსავლეთ საქართველოში კალიებს მბრძოლი

აღმოსავლეთ საქართველოში, ამ პერიოდში, სურსათის ეროვნული სააგენტო ინტენსიურად ატარებს ღონისძიებებს იტალიური და მაროკოული კალიების წინააღმდეგ.

სააგენტოს მცენარეთა დაცვის სპეციალისტები, სპეციალიზებული ტექნიკით და პრეპარატებით, მუდმივად ამუშავებენ ფართობებს.

სულ დამუშავებულია 80 ათასი ჰექტარი ფართობი, მათ შორის:

- კახეთში - 21 000 ჰა
- ქვემო ქართლში - 45 000 ჰა
- მცხეთა-მთიანეთსა და შიდა ქართლში - 14 000 ჰა.

კალიები საფრთხეს უქმნის არსებულ მრავალწლოვან და ერთწლოვან სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ნათესებს.

ფერმერების განცხადებით, გატარებული ღონისძიებების შედეგად მავნებლის რაოდენობა შემცირდა, რამაც ხელი შეუწყო ნათესების დაცვას და გადარჩენას.

ნამლობა, რომელიც მონიტორინგის შედეგების საფუძველზე, მავნებლის გავრცელების არეალისა და ბუნებრივი პირობების გათვალისწინებით იგეგმება, მთელი სეზონის განმავლობაში, საჭიროების შესაბამისად გაგრძელდება.

მაროკოული და იტალიური კალიები - პოლიფაგი მავნებლებია. აზიანებს მარცვლოვან, ბოსტნეულ-ბაღჩეულ და მრავალწლოვან კულტურებს. მავნებელი იკვებება მცენარის მწვანე ნაწილებით და ხშირად ნათესებს ან ნარგავებს მთლიანად ანადგურებს.

სურსათის უვნებლობა

სურსათის ნიმუშებში ტყვიის გადაჭარბებული შემცველობა არ გამოვლინდა

სურსათის ეროვნული სააგენტო, ცხოველური და მცენარეული წარმოშობის სურსათსა და წყალში, აქტიურად იკვლევს მძიმე მეტალების, მათ შორის ტყვიის შემცველობას.

სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, სააგენტოს ინსპექტორებმა თბილისში, გურიის, ქვემო ქართლის, შიდა ქართლის, მცხეთა-მთიანეთისა და კახეთის რეგიონებში ნიმუშები აიღეს და აკრედიტებულ ლაბორატორიაში გადააგზავნეს. შედეგად, გამოკვლეულია ხორცისა და ხორცპროდუქტების, რძისა და რძის ნაწარმის, თევზისა და თევზის პროდუქტების, ბავშვთა კვების 118 ნიმუში, საიდანაც ტყვიის შემცველობა, ყველა შემთხვევაში, ნორმას შეესაბამებოდა.

დარღვევების მინიმუმამდე შემცირება, ბოლო წლებში გააქტიურებული კონტროლის, სააგენტოს მიერ მიღებული სპეციალური ზომებისა და ბიზნესექტორთან აქტიური კომუნიკაციის შედეგია.

2017 წელს, სხვადასხვა დასახელების სურსათის 712 ნიმუშიდან, ნორმასთან შესაბამისობა 97 შემთხვევაში აღინიშნა, ხოლო 2021 წელს, გამოკვლეულ 500-მდე ნიმუშში, ტყვიის შემცველობა დასაშვებ ზღვარს არ აღემატებოდა. სააგენტო, სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, ნიმუშების აღებასა და კვლევას განაგრძობს.

ტყვია არის მძიმე ლითონი, რომელიც შესაძლოა ადამიანისა და ცხოველის ორგანიზმში საკვებისა და წყლის გზით მოხვდეს. ჭარბი რაოდენობით იგი მონამვლელია. სწორედ ამიტომ, ტყვიის შემცველობა სურსათსა და წყალში დასაშვებ ზღვარს არ უნდა აღემატებოდეს.

იაპონიის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით, პროექტის „საქართველოში ტყის მდგრადი მართვა და კლიმატონივრული ტყის მართვის პრაქტიკის მხარდაჭერა“ ფარგლებში, მცხეთის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ჭილაურაში „საქმიანი ეზო“ მოეწყობა, ძეგვისა და ქვემო ლისის „საქმიანი ეზოები“ შესაბამისი ტექნიკით (4 ერთეული სატვირთო ავტომობილი, 3 „პიკაპის“ მარკის ავტომობილი, 1 ტრაქტორი და 3 ელექტროენერჯის გენერატორი) აღიჭურვება. პროექტის ფარგლებში, ადგილობრივ მეტყევეებს პერსონალური უსაფრთხოების ნაკრები, 100 ერთეული ცეცხლმაქრი და 3 კვადროციკლი გადაეცემათ, რაც ტყის ხანძრების რისკების მართვას შეუწყობს ხელს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე კახა კაკაბაძე, იაპონიის ელჩი საქართველოში იმამურა აკირა და UNDP-ის მუდმივი წარმომადგენლის მოადგილე ანნა ჩერნიშოვა, ადგილობრივი თვითმმართველობის

წარმომადგენლებთან ერთად, სოფელ ბოდორნაში ახლადაშენებულ „საქმიანი ეზოში“ იმყოფებოდნენ და ხე-ტყის დამზადების ახალ მოდელს ადგილზე გაცნენ. შეხვედრაზე სატყეო სექტორში მიმდინარე რეფორმებსა და ამ რეფორ-

რმებში „საქმიანი ეზოს“ როლზეც ისაუბრეს. პროექტის მიზანია ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული ტყის ტერიტორიიდან საშემე მერქანის მოპოვება, ტრანსპორტირება და სარეალიზაციოდ დამუშავება „საქმიანი ეზოებში“, რაზეც, ძირითადად, ადგილობრივი, სოციალურად დაუცველი მოსახლეობა იქნება დასაქმებული.

როგორც მინისტრის მოადგილემ, კახა კაკაბაძემ განაცხადა, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ინიციატივით, ქვეყნის მასშტაბით უკვე მოწყობილია 43 „საქმიანი ეზო“. სატყეო რეფორმა ითვალისწინებს სატყეო მეურნეობის განვითარებას, რაც საშუალებას მოგვცემს მომავალში სოციალური ქრთა ეტაპობრივად შევცვალოთ ისეთი ტიპის მომსახურებით, რომელიც უფრო მეტად კომფორტული იქნება მოსახლეობისთვის, ბიზნესისთვის და მერქნულ რესურსზე იქნება გამარტივებული წვდომა.

„იაპონელები და ქართველები ტყის მიმართ განსაკუთრებული დამოკიდებულებითა და სიღრმისეულ კულტურული კავშირით გამოიჩინეს. ტყის აღდგენა და კონსერვაცია იაპონიის ერთ-ერთი ეროვნული პრიორიტეტია. ამ მხრივ, ჩვენმა ქვეყანამ თვალსაჩინო წარმატებას მიაღწია. მოხარულები ვართ, ეს გამოცდილება საქართველოს გავუზიაროთ, ხელი შევუწყოთ ტყის ფაქიზი ეკოსისტემის შენარჩუნებას და დავეხმაროთ საქართველოს მოსახლეობას, უფრო ეფექტიანად გამოიყენოს განახლებადი ენერჯის შესაძლებლობები“ - აღნიშნა იაპონიის ელჩმა, იმამურა აკირამ.

პროექტი „საქართველოში ტყის მდგრადი მართვა და კლიმატონივრული ტყის მართვის პრაქტიკის მხარდაჭერა“ - იაპონიის მთავრობის დაფინანსებითა და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) მხარდაჭერით ხორციელდება, რისთვისაც 920 000 აშშ დოლარია გამოყოფილი.

„UNDP მიესალმება ახალ ტყის კოდექსს, რომელშიც წარმოდგენილია საქართველოს მთავრობის ხედვა ტყის გაჩეხვის შემცირებასთან და ტყის მდგრად მართვასთან დაკავშირებით. ტყის რეფორმის ხელშეწყობის მიზნით, ჩვენ პრაქტიკულ დახმარებას ვუწვევთ როგორც ეროვნულ სატყეო სააგენტოს, ისე ადგილობრივ მოსახლეობას და ხელს ვუწყობთ ყოველდღიურ ცხოვრებაში მწვანე, ჯანსაღი და მდგრადი მიდგომების დანერგვას“, - განაცხადა UNDP-ის მუდმივი წარმომადგენლის მოადგილემ, ანნა ჩერნიშოვამ.

პროექტის ფარგლებში, ადგილობრივი სოფლების ყველაზე მოწყვლად ოჯახებს ენერგოეფექტური ღუმელები გადაეცემა. რეგიონის დაახლოებით 43,000-მდე მაცხოვრებელი მიიღებს მდგრადი გზით დამზადებულ სანვავს - ბიომასას, რომელიც ყოველდღიური საჭიროებისთვის გამოიყენება. ჩატარდება საინფორმაციო შეხვედრები მოსახლეობასთან ტყის დაცვისა და შენარჩუნების მნიშვნელობის შესახებ.

გადაზრუნველეთ ფრინველთა ნადირობის საზონი ავსტრალიის მეოთხე შაბათს გაიხსნება

ნადირობის უფლება და ნაწილობრივ მოქმედებს ნადირობის წესების დაწესების შემთხვევაში

2022 წელს ნადირობის საზონი ავსტრალიის მეოთხე შაბათს გაიხსნება.

საზონის ფარგლებში, ნადირობის წესების დარღვევის გამოვლენისა და უკანონო ნადირობის აღკვეთის მიზნით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლები, საქართველოს მასშტაბით, 24-საათიან გაძლიერებულ კონტროლს განახორციელებენ.

ნადირობის უფლება და ნაწილობრივ მოქმედებს ნადირობის წესების დაწესების შემთხვევაში

პირი, რომელიც ახორციელებს გადაამფრენ ფრინველებზე ნადირობას, ვალდებულია: ნადირობამდე გადაიხადოს „ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული გარემოდან გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე დაწესებული მოსაკრებელი (10 ლარი); გადახდიდან შვიდი დღის (გადახდის დღის ჩათვლით) განმავლობაში ნადირობის შემთხვევაში თან იქონიოს ამ მოსაკრებლის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი მატერიალური ან ელექტრონული ფორმით; ასევე ნადირობისას თან იქონიოს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ გაცემული შესაბამისი სანადირო თოფის შენახვისა და

ტარების უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

მოსაკრებლის გადახდა შესაძლებელია საქართველოს ნებისმიერ ბანკში, მიმღების ბანკი: სახელმწიფო ხაზინა, ბანკის კოდი: 220 101 222; ანგარიშის ნომერი: №200122900;

ბიუჯეტის შემოსულობების სახის განმსაზღვრელი სახაზინო კოდი: 3 XXXX 3033 (სახაზინო კოდის უცვლელ ციფრებს შორის უნდა აიკრიფოს მუნიციპალიტეტის შესაბამისი კოდი).

ნადირობისთვის დასაშვანი ადგილები

ნადირობა დასაშვანია

მხოლოდ ამისათვის სპეციალურად გამოყოფილ ტერიტორიებზე (გარდა გადამფრენი ფრინველებისა) - კანონით დადგენილ შემთხვევებში (სამონადირეო მეურნეობებში).

გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობა შესაძლებელია სამონადირეო მეურნეობების გარეთაც.

ნადირობა აკრძალულია

საქართველოს ქალაქების ადმინისტრაციულ საზღვრებში, სახელმწიფო ნაკრძალებში, ეროვნულ პარკებში, ასევე სახელმწიფო ნაკრძალების გარშემო 500-მეტრიან და ეროვნული პარკების გარშემო 250-მეტრიან ზონებში; სამინისტროს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს მართვაში/სარგებლობაში

არსებული საშენი მეურნეობების ფართობებზე;

ნადირობის აკრძალული მეთოდები

აკრძალულია ყველა სხვა იარაღით ნადირობა, რომელიც მითითებული არ არის „იარაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლში, კერძოდ: სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი (თოფი), სანადირო ხრახნილულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი (კარაბინი ან შაშხანა), სანადირო კომბინირებული ცეცხლსასროლი იარაღი (ხრახნილულიანი და გლუვლულიანი თოფი), სანადირო ცივი და ცივი სასროლი იარაღი; სანადირო პნევმატური იარაღი.

მთელი წლის განმავლობაში, ნადირობისას აკრძალულია: მცენარეული საფარის დაწვა; გარეულ ფრინველთა კვერცხის შეგროვება და გაყიდვა; ცხოველთა ბუდეების, ბუნაგების, საცხოვრებელი ადგილების მოშლა ან განადგურება; ცხოველთა მასობრივი მოპოვების საშუალებებით - ყოველგვარი კუსტარული ან ქარხნული წესით დამზადებული ბადეებით, ხაფანგებით, მარყუქებით, აგრეთვე ორმოებით, სარეგვაგებით (სარეგვაგელებით), ხმოვანი სიგნალების გამოყენებით ელექტრონული (მათ შორის, ავტონომიურ კვების წყაროზე მომუშავე) მოწყობილობების მეშვეობით ფრინველის მოზიდვა, სანამლაგით, სანადირო იარაღზე დამონტაჟებული რეფლექტორებით, ასაფეთქებელი საშუალებების გამოყენებით, თოფებისა და სხვა თვი-

თმსროლელი იარაღების დაგუშავება; ნადირობა და/ან ცხოველთა მოპოვება (დაჭერა) თვითმფრინავიდან, ვერტიკალიდან, ავტომობილიდან, მოტოციკლიდან, კატარებიდან, ძრავიანი ნავებიდან და სხვა მოტორიანი სატრანსპორტო საშუალებებიდან, მათ შორის, ღამით განათებული ფარებისა და პროექტორების მეშვეობით, ცხოველთა დევნა სატრანსპორტო საშუალებებით, წყალმცურავ ფრინველებზე ნადირობა ძრავამოქცეული მოტორიანი ნავებიდან და კატერებიდან (მოპოვება დევნით), ასევე ნადირობა ღამის ცეცხლის დანთებით; სტიქიური უბედურებების (წყალდიდობა, ხანძარი, დიდი თოვლი და სხვა) დროს დაუძღვრებული ცხოველების მოპოვება, აგრეთვე მათზე ნადირობა წყალში გადასვლისას ან სხვა დაბრკოლებების გადალახვისას, მათ შორის, სტიქიური უბედურებისაგან თავის დაღწევის დროს.

ნადირობისას დასაშვანია მონადირე ძაღლების ასევე, სანადიროდ განვრთვნილი მტაცებელი ფრინველების გამოყენება, ამ ფრინველის ფლობის კანონიერების დამადასტურებელი დოკუმენტის არსებობის შემთხვევაში.

ნაწილობრივ მოქმედებს ნადირობის წესების დაწესების შემთხვევაში

ნადირობისათვის დასაშვანად გადაამფრენ ფრინველებზე ნადირობისას ნადირობის წესების დარღვევაზე, სამართალდარღვევის სიმძიმიდან გამომდინარე, სხვადასხვა ოდენობის ჯარიმის გადახდა მოუწევს. მინიმალური ჯარიმა 150 ლარია და რიგ შემთხვევაში, სამართალდამრღვევს, შესაძლოა, 3 000 ლარის გადახდაც დაეკისროს. ამასთანავე, ნადირობის წესების დარღვევისას ხდება მოპოვებული ობიექტის, სანადირო იარაღისა და მოწყობილობის კონფისკაცია. გარდა ამისა, რიგ შემთხვევაში, შესაძლოა სამართალდამრღვევს სანადირო ცეცხლსასროლი იარაღის ტარების უფლება 1-3 წლის ვადით ჩამოერთვას.

მოქალაქეებმა კანონდარღვევის დაფიქსირების შემთხვევაში, უნდა მიმართონ სამინისტროს ცხელ ხაზს - 153 (ინდექსის გარეშე, ზარი უფასოა, ანონიმურობა დაცულია), რათა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაბამისმა რეგიონულმა სამმართველომ მყისიერი რეაგირება მოახდინოს.

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

კავკასიური შურთხი
Caucasian snowcock (*Tetrao gallus caucasicus*)

საქართველოს ფაუნის ერთ-ერთი საინტერესო წარმომადგენელია კავკასიური შურთხი, რომელიც ქათმისნაირთა რიგს ეკუთვნის. კავკასიურ შურთხებს აქვთ მკვირივი ტანი, მაგარი ნისკარტი და ფეხები (მამლებს მოკლედებებიანი). მათი სხეულის სიგრძე 50-70 სმ-ს აღწევს, წონა 2 კგ-ს. კავკასიური შურთხი ქცევითა და გარეგნობით შინაურ ქათამს მოგვაგონებს, მაგრამ ზომებით მასზე დიდია. შურთხის წონა წელიწადის დროების მიხედვით მერყეობს 1,6 კგ-დან 2,4 კგ-მდე. კავკასიური შურთხი მიწის მთიან ფრინველად ითვლება, ამიტომ ადვილად და სწრაფად ადის მკვეთრ ფერდობებზეც. წონასწორობის შესანარჩუნებლად კი, სარგებლობს ფრთებით. საფრთხის შემთხვევაში გარბის ხრამებისკენ. ფრენისას ის ჩვეულებრივ ხმამაღლა უსტვენს. ზამთარში ჩუმია და შედარებით იშვიათად გამოსცემს ხმას.

კავკასიური შურთხი გავრცელებულია კავკასიონის ქედის მთავარ ალპურ ზონაში. აქ ფრინველი გვხვდება ალპური მდელოების ზედა საზღვრებიდან მუდმივი თოვლის საზღვრებამდე (1 800 - 4 000 მ-მდე ზღვის დონიდან).

შენყვილების პერიოდი კავკასიურ შურთხებს ეწყებათ მარტის შუა რიცხვებიდან. ამ პერიოდში, ზამთარგადატანილ ფრინველთა გუნდები იშლება. კავკასიური შურთხი ბუდეს იკეთებს მიწაზე, ქვებში ან კლდეებში. დებს 8-10 მორუხო კვერცხს და კრუხობს 3 კვირას.

კავკასიური შურთხი მცენარეებით იკვებება. ფრინველები ცხოველური საკვებს არ იღებენ. საკვებად იყენებენ ალპურ მცენარეებს: ფოთლებს, ღეროებს, ყლორტებსა და მარცვლებს. სულ შურთხის რაციონში 70-მდე მცენარის სახეობაა

დიდი კოჭობა
Great rosefinch (*Carpodacus rubicilla*)

დიდი კოჭობა ჩვენი ქვეყნის 5 ყველაზე სასურველ ფრინველს შორისაა, რომელ-

თა ნახვა ყველა ჩიტებზე დაკვირვების მოყვარულს სურს.

მისი სხეულის სიგრძე შეადგენს 20 სმ-ს. მამრს აქვს გრძელი ფუმფულა ვარდისფერი ბუმბული, რაც ზრდასრულობაში კიდევ უფრო ჟოლოსფერ-წითელი ხდება. მას თავზე თითქმის შეუმჩნეველი ქოჩორი, ხოლო სხეულზე ნაცრისფერი წინწკლები აქვს. მდედრის შეფერილობა მონაცრისფროა, ორივე სქესს ფეხები და თვალები შავი, ხოლო ნისკარტი - ყვითელი აქვს.

ფრინველი გავრცელებულია კავკასიის, შუა და ცენტრალური აზიის მთიანეთში, ტიბეტში, ჰიმალაიზე, ალთაიში. საქართველოში გვხვდება დიდი და ჩვეულებრივი კოჭობას კავკასიური ქვესახეობები.

დიდი კოჭობა ბუდობს ალპურ სარტყელში, ხეობებში, ხრამებში და მდინარეთა სათავეებში. ზამთარში ინაცვლებს დაბლა მდინარეთა ხეობებში არსებულ ქაცვის ბუჩქნარში. დიდი კოჭობა საქართველოში ბინადრობს ზამთარში, დიდთოვლობისას მომთაბარეობს ვერტიკალური მიმართულებით ალპურ მდელოებზე, ზღვის დონიდან 2000 მ-ზე ზევით.

დიდი კოჭობასთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან არეალს წარმოადგენს მდ. თერგის ხეობაში არსებული ქაცვის ბუჩქნარი. ამ ტერიტორიებს, ყოველწლიურად, ასობით დიდი კოჭობა იყენებს გამოსაზამთრებლად.

დიდი კოჭობა ბუდეს ხეზე იკეთებს, სადაც 3-6 ცისფერ, მუქწინწკლებიან კვერცხს დებს. ფრინველები იკვებებიან მარცვლეულითა და, შესაძლოა, მწერებითაც.

დიდი კოჭობა, სიმცირის გამო შეტანილია საქართველოს წითელ ნუსხაში.

კავკასიური როჭო
Caucasian grouse (*Lyrurus mlokosiewiczii*)

კავკასიური როჭო ქათმისებრთა ოჯახის წარმომადგენელია, რომლის წონაც 600 -1 100 გრ-მდე მერყეობს. ფრინველი კავკასიის რეგიონის ენდემურ სახეობად ითვლება, რაც ნიშნავს იმას, რომ მსოფლიოს მასშტაბით, გვხვდება მხოლოდ კავკასიის მთიანეთში როგორც დიდ, ასევე მცირე კავკასიონზე.

როჭოსთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი საბინადრო ადგილებია დეკას ბუჩქნარები, სუბალპური ტყის ზოლი, არყნარები და მათ შორის არსებული

მინდვრები. ასეთი ადგილები საქართველოში დიდი კავკასიონის მთელ გაყოლებაზეა: აფხაზეთში, სვანეთში, რაჭა-ლეჩხუმში, სამაჩაბლოში, ხევში, ხევსურეთში, თუშეთსა და კახეთის კავკასიონზე. მისი საბინადრო ადგილები მცირე კავკასიონზეცაა, თუმცა აქ მისი გავრცელების შესახებ შედარებით მცირე ინფორმაცია არსებობს.

ფრინველი იკვებება უმეტესად ალპურ მცენარეთა თესლების, კვირტების, მათი მწვანე ნაწილებისა და ყვავილებისაგან. ასევე იკვებება კენკრითა და მწერებით.

გავრცელების ვიწრო არეალისა და ადგილსამყოფელების შემცირების, ცვლილებისა და დანაწევრების, ასევე ბრაკონიერობის გამო კავკასიური როჭო გადაშენების საფრთხის წინაშეა და გლობალურად საფრთხის ქვეშ მყოფ ფრინველებს მიეკუთვნება. ის შეტანილია როგორც საერთაშორისო წითელ ნუსხაში, ასევე ევროპაში საფრთხის ქვეშ მყოფ ფრინველთა ნუსხაში და მისი გავრცელების ყველა ქვეყნის წითელ ნიგნში.

კოლხური ბზა
Buxus colchica

ბზა - Buxus, მარადმწვანე დაბალი ხე ან ბუჩქია და 70-მდე სახეობას აერთიანებს. ცოცხლობს 600 წლამდე და იზრდება ძალიან ნელა. საქართველოში რელიქტური სახეობებია კოლხური და ჰირკანული ბზა, თუმცა მოშენებულია კიდევ 4 სახეობა. ბზა მრავლდება თესლით, კალმით ან გადაწვევით.

კოლხური ბზა - Buxus colchica საქართველოს ფლორის რელიქტი და კავკასიის ენდემია, რომლის სიმაღლე 9-10 მეტრია და აქვს სწორმდგომი ღერო, რომელიც დაფარულია მომკრთალო-მოყვითალო ქერქით.

კოლხური ბზა დასავლეთ საქართველოში ტყეებს ქმნის. გარდა იმისა, რომ ბზას უძვირფასესი მერქანი აქვს, მას სამედიცინო დანიშნულებითაც გამოიყენებენ. მისი ნაყოფი 35%-მდე ზეთს შეიცავს, ხოლო ქერქით ყავისფერ საღებავს მიიღებენ. საკრალური მნიშვნელობის გამო, იგი გამოიყენება საეკლესიო ბზობის დღესასწაულებზე, მოტეხილი ტოტების სახით.

სხვადასხვა მიზეზის გამო, როგორცაა ნელი ზრდა და მრავალმხრივი გამოყე-

ნება, ასევე, ბზის ტყეებში გავრცელებული დაავადება, კოლხური ბზა საერთაშორისო წითელ ნუსხაში შესულია როგორც გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი, ხოლო საქართველოს წითელ ნუსხაში, როგორც - მონყვლადი. მის გადასარჩენად აუცილებელია, ნაკრძალების გარდა, შეიქმნას ალკვეთილებიც, სადაც ბზის მოპოვება იქნება აკრძალული.

ცაცხვი
Tilia

ცაცხვი ფოთოლმცვენი ხეა, რომლის 40-მდე სახეობა არსებობს. ცაცხვი საქართველოში ფართოდაა გავრცელებული. ის საკმაოდ მაღალი 25-30 მეტრის სიმაღლის ხეა, რომელიც საშუალოდ, 300-400 წელი ცოცხლობს. ცაცხვის ახალგაზრდა ტოტები მუქი წითელია და ზედ წვრილი მეჭეჭები აზის. ფოთლები მორიგეობითაა განლაგებული. ყვავილები მოყვითალო-თეთრი და არომატულია.

ცაცხვი ყვავილობს ივნის-ივლისში. ნაყოფი კი, შემოდის აგვისტო-სექტემბერში. მსხვილფოთოლა ცაცხვი და მისი სახესხვაობები გვხვდება კარპატებში, დასავლეთ ევროპაში, უკრაინაში, ბელორუსიაში და მოლდავეთში.

ცაცხვი გავრცელებულია საქართველოს ფოთლოვან ტყეებში. გვხვდება მუხასთან შერეული ან ცალკე კორომებად. გავრცელებულია მთელ საქართველოში, მთის ქვედა და შუა სარტყლების ტყეებში.

ძირითად შემოსავალს ცაცხვი თაფლის სახით იძლევა. 1 ჰექტარზე დაახლოებით 1500 კილოგრამს. ცაცხვის თაფლი უმაღლესი ხარისხისაა.

ცაცხვს, ადამიანის ორგანიზმისთვის მრავალი სამკურნალო და სასარგებლო თვისება გააჩნია. მას იყენებენ როგორც არატრადიციულ მედიცინაში, ისე თანამედროვე სამკურნალო პრეპარატების დასამზადებლად.

ცაცხვი აქტიურად გამოიყენება ურბანულ გამწვანებასა და დეკორატიულ მებაღეობაში.

გარბარი

ახალი ჯიშები და მათი თავისებურება

გოლდ რიჩი

ნარმოვობა: ჯიში გამოყვანილია 1971 წელს, ამერიკაში (აშშ, ვაშინგტონი), ჯიშების სან ბლოს და პერფექციონის (Sun Glo X Perfection) შეჯვარებით.

სინონიმი: სან ჯაიანტი (Sun giant).

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე საშუალო ზრდის. ვარჯი ფართო, ზემოთ მიმართული ფორმის ნაკლებად ჩახშირებული. ყლორტები ძლიერი მონითალო ყავისფერი. ფოთოლი საშუალო სიდიდის ინტენსიური მწვანე ფერის. ფირფიტის ზომა საშუალო, მომრგვალო ოვალური ფორმის, მოკლე და განიერი წვერით. კიდის დაკბილვა - ორმაგად მრგვალად დაკბილული. ყუნწი საშუალო სიგრძის და სიმსხოსი. სანექტრე ჯირკვლები არ აქვს. ყვავილი დიდი ზომის, გვირგვინის ფურცლები ფართე ოვალური ფორმის, თეთრი ფერის, ერთმანეთზე გადადებული.

ნაყოფის პომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი მსხვილი ან ძალიან მსხვილი (მასა 76 - 92 გ). მომრგვალო ფორმის (52X48 მმ). გვერდები ოდნავ შებრტყელებული. მუცლის მხარეს მკაფიოდ გამოხატული ღარი. ნაყოფის წვერი არ არის გამოხატული. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ვიწრო და ღრმა. ყუნწი მოკლე (სიგრძე - 4სმ). კანი სუსტად შებუსუსი, მკვრივი, სრულ სიმწიფეში

მკვეთრი ნარინჯისფერი, კანის 20 - 30%-ზე მეტი დაფარულია წითელი ფერის შეფერვით. რბილობი მუქი ყვითელი ფერის, მკვრივი, წვენიანი. კურკა დიდი ზომის (მასა 3.3გ). მომრგვალო-ელიფსური ფორმის, ბრტყელი გამოხატული ღარით. ადვილად შორდება რბილობს. ნაყოფი ტკბილი მომჟავო გემოსი, მსუბუქი არომატით, კარგი საგემოვნო თვისებების მქონე. სადეგუსტაციო შეფასება 4.7 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური შედგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 13.0-13.8% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 3.2 - 4.4%.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა: ჯიშს ახასიათებს ძლიერი განტოტვა. ჩონჩხის და ნახევრად ჩონჩხის ტოტების მკვრივად შეზრდა ცენტრალურ ღეროსთან. ძირითადად მსხმოიარობს ერთწლიან ნაზარდებზე და სპურის ტიპის ტოტებზე. მსხმოიარობაში შედის ადრე, დარგვიდან მე-2 - 3 წელს (საძირე - Torinel). მოსავლიანობა რეგულარული და საშუალოზე მაღალი, კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 26 - 32 კგ/ხე.

დამტვერვა: ჯიში არის საადრეო პერიოდის მოყვავილე. ყვავილობს მარტის მე-სამე დეკადაში (საკონტროლო ჯიშ ალიპრიალასთან შედარებით 5 დღით ადრე). ყვავილობის პერიოდი ხანგრძლივი (10-12 დღე სოფ. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში) ჯიში არის თვითფერტილი, მაგრამ მაღალი მოსავლის მისაღებად მოითხოვს ჯვარედინ დამტვერვას. საუკეთესო დამამტვერიანებელი ჯიშია: სან კასტრეზე.

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ: ჯიში არის საკმაოდ გამძლე კლასტოსპოროზის მიმართ.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები: საშუალო სიმწიფის პერიოდის, კარგი კომერციული და სასაქონლო მახასიათებლების მქონე (დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში) ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება ივლისის შუა (სოფ.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში) პერიოდში. ინახება დაახლოებით 2 -3 კვირა. ახასიათებს მაღალი ტრანსპორტაბელობის უნარი.

ნაყოფი გამოიყენება, როგორც ნედლი სახით, ასევე გადასამუშავებლად კომპოტების, ჯემების და წვენების დასამზადებლად.

ჯიშის დადებითი თვისებები: ჯიში ხასიათდება კარგი სასაქონლო სახით. ხასიათდება მაღალი ტრანსპორტაბელობით.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები: ზიანდება მონილიობით, უხვი მსხმოიარობის გამო მოითხოვს ნაყოფების დანორმებას.

ზოგადი შეფასება: ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია შეზღუდულად გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში.

კინკოტი

ნარმოვობა: ფრანგული ჯიშის Cot International-ის სასელექციო პროგრამიდან. მიღებულია 1997 წელს.

სინონიმი: Copty.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2002 წელს მებალეობის, მევენახეობისა და მეღვინეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის და FAO-ს პროექტის თანამშრომლობის ფარგლებში.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე ძლიერი ზრდის. ვარჯი კომპაქტური, ნაკლებად ჩახშირებული, ზემოთ მომართული, ვერტიკალური, საშუალო სიძლიერის ჩონჩხის ტოტებით. ყლორტები ძლიერი ყავისფერი. ფოთოლი საშუალო სიდიდის და საშუალო ინტენსიური შეფერვის. ფირფიტის ზომა საშუალო, ოვალური ფორმის, განიერი, გამოხატული, წვერით. კიდის დაკბილვა - მრგვალკბილა. ყუნწი გრძელი საშუალო სიმსხოსი. სანექტრე ჯირკვლები არ აქვს. ყვავილი საშუალო

სიდიდის, გვირგვინის ფურცლები ოვალური ფორმის, მოვარდისფრო თეთრი ფერის, ერთმანეთზე გადადებული.

ნაყოფის პომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალოზე მსხვილი (მასა 62 - 75 გ). მომრგვალო-ელიფსური ფორმის (4.0X3.1სმ). მუცლის მხარეს მკაფიოდ გამოხატული ღარით. ნაყოფის წვერი არ არის გამოხატული, საშუალო სიგანის და ბრტყელი. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ვიწრო და ღრმა. ყუნწი მოკლე, რომელიც მაგრად ემაგრება ნაყოფს. კანი სუსტად შებუსუსი, მკვრივი, სრულ სიმწიფეში ფორთოხლისფერი ყვითელი. კანის 60%-ზე მეტი დაფარულია მოვარდისფრო-წითელი ფერის მფარავი შეფერვით. რბილობი ყვითელი, მკვრივი, წვენიანი. კურკა საშუალო სიდიდის (მასა 3.0გ). ოვალური ფორმის, ბრტყელი გამოხატული ღარით. ადვილად შორდება რბილობს. ნაყოფი ჰარმონიული გემოსი. ტკბილი, გამოხატული მჟავიანობით, გამოირჩევა კარგი სასაქონლო თვისებებით. სადეგუსტაციო შეფასება 4.7 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური შედგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 12.5 -13.2% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 7.0-8.5 %.

ზრდა და მსხმოიარობა: ჯიშს ახასიათებს ზომიერი განტოტვა. ჩონჩხის და ნახევრად ჩონჩხის ტოტების მკვრივად შეზრდა ცენტრალურ ღეროსთან. ძირითადად მსხმოიარობს ერთწლიან ნაზარდებზე და ძირითადად სანაყოფე დეზებზე. მსხმოიარობაში შედის ადრე, დარგვიდან მე-3 - 4 წელს (საძირე - Mirobalan 29 C). მოსავლიანობა მაღალი, უხვი და რეგულარული. კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 25 - 30კგ/ხე.

დამტვერვა: ჯიში არის საშუალო-საგვიანო პერიოდის მოყვავილე. ყვავილობს მარტის მესამე დეკადაში. (საკონტროლო ჯიშ ალიპრიალასთან შედარებით 3 - 4 დღით ადრე) ყვავილობის პერიოდი ხანგრძლივი - 10 - 12 დღე (სოფ. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში). ჯიში ნაწილობრივ თვითფერტილია. საუკეთესო დამამტვერიანებელი ჯიშებია: ფარბელი, სან კასტრეზე.

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ: ჯიშს ახასიათებს საშუალო გამძლეობა ძირითადი სოკოვანი დაავადებების მიმართ.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები: საშუალო საგემოვნო და სასაქონლო მახასიათებლების მქონე, საადრეო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება ივლისის მეორე დეკადაში (სოფ. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში). ნაყოფი გამოიყენება, როგორც ნედლი სახით, ასევე გადასამუშავებლად კომპოტების და მურაბების დასამზადებლად.

ჯიშის დადებითი თვისებები: ჯიშს ახასიათებს ნაყოფის მაღალი ტრანსპორტაბელობის უნარი.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები: უხვი მსხმოიარობის გამო მოითხოვს ნაყოფების დანორმებას. ზომიერად აზიანებს მონილიობი და გაზაფხულის საგვიანო ნაყინვები.

ზოგადი შეფასება: ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია შეზღუდულად გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში.

სან კასტრუზა

წარმოშობა: იტალიური ადგილობრივი ჯიშია. გამოჩენილია ნაპოლის ზონაში.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2002 წელს მებაღეობის, მევენახეობისა და მეღვინეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის და FAO-ს პროექტის თანამშრომლობის ფარგლებში.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე საშუალო ზრდის, ვარჯი სუსტად გადაშლილი ფორმის ნაკლებად ჩახშირებული. ჩონჩხის ტოტები საშუალო სიძლიერის ზემოთ მიმართული. ყლორტები ძლიერი, ყავისფერი. ფოთოლი საშუალო ზომის და ინტენსიური შეფერვის. ფირფიტის ზომა საშუალო, ფართო ოვალური ფორმის, მომრგვალებული წვერით. კიდის დაკბილვა - ორმაგადმრგვალებული. ყუნწი გრძელი, სუსტი საშუალო სიმსხოსი. სანექტრე ჯირკვლები ორი დიდი ოვალური ფორმის. ყვავილი დიდი, გვირგვინის ფურცლები ფართო ოვალური ფორმის, თეთრი ფერის, ერთმანეთზე გადადებული.

ნაყოფის პომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალო, ან საშუალოზე მსხვილი (მასა 60 - 76გ). მომრგვალო ფორმის (4.8 X 4.3სმ). მკაფიოდ გამოხატული ღარით. ნაყოფის წვერის მხარე ჩაზნექილი. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ვიწრო, საშუალო სიღრმის. ყუნწი მოკლე. ძირითადი ფერი ყვითელი, მფარავი - ნარინჯისფერი. რბილობი მუქი ყვითელი, საშუალო სიმკვრივის. კურკა საშუალო სიდიდის (მასა 3.1 გრამი). მომრგვალო-ოვალური ფორმის. გამოხატული ღარით. ადვილად შორდება რბილობს. ნაყოფი საშუალო საგემოვნო თვისებების მქონეა, ტკბილი გემოსი. სადეგუსტაციო შეფასება 4.4 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური შედგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 10.5 - 11.0% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 6.0-6.5 %.

ზრდა და მსხმოიარობა: ჯიში ხასიათდება ზომიერი განტოტვით. ძირითადად მსხმოიარობს ერთწლიან ნაზარდებზე და სანაყოფე დეზებზე. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-3-4 წელს (საძირე - Mir 29 C). მოსავლიანობა სტაბილურად საშუალო, კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 18 - 22კგ/ხე.

დამტკვრვა: ჯიში არის საადრეო-საშუალო პერიოდის მოყვავილე. თვითფერტილი. ყვავილობს მარტის მეორე, მესამე დეკადაში (საკონტროლო ჯიშ ალიპრილასთან შედარებით 6 დღით ადრე) ყვავილობის პერიოდი ხანგრძლივი (12-14 დღე სოფ. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ: ჯიშს ახასიათებს საშუალო გამძლეობა ძირითადი სოკოვანი დაავადებების მიმართ.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები: საშუალო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება ივნისის ბოლოს ივლისის პირველ დეკადაში (სოფ.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში). ნაყოფი გამოიყენება ნედლად და გადასამუშავებლად - კომპოტების და მურაბების დასამზადებლად.

ჯიშის დადებითი თვისებები: კარგი ჯიშია გადასამუშავებლად.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები: მიმღებიანია მონილიოზისადმი, ზიანდება ნაყინვებით.

ზოგადი შეფასება: ჯიში ნაკლებად პერსპექტიულია.

ფარბელი

წარმოშობა: ფრანგული სელექციის ჯიშია მარი ფრანს ბუშეს (Marie France Boyer) სელექციური პროგრამიდან.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე საშუალო, ან ძლიერი ზრდის. ივითარებს ფართო, გადაშლილ, საშუალოდ ჩახშირებულ ვარჯს. საშუალო სიძლიერის ჩონჩხის ტოტებით. ყლორტები ყავისფერი. ფოთოლი დიდი ზომის მწვანე ფერის. ფირფიტა ფართო ოვალური ფორმის, განიერი, მომრგვალო წვერით. კიდის დაკბილვა - მრგვალებულია. ყუნწი გძელი საშუალო სიმსხოსი. სანექტრე ჯირკვლები არ აქვს. ყვავილი საშუალო სიდიდის, გვირგვინის ფურცლები ოვალური ფორმის, თეთრი ფერის, ერთმანეთზე გადადებული.

ნაყოფის პომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი მსხვილი (მასა 70- 90 გ). მოგრძო ოვალური ფორმის (5.9 X 5.3სმ). მუცლის მხარეს მკაფიოდ გამოხატული ღარით. ნაყოფის წვერი არ არის გამოხატული. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ვიწრო და ღრმა. ყუნწი მოკლე. კანი გლუვი, მბრწყინავი მკვეთრი ნარინჯისფერი, კანის 40-50%-ზე მეტი დაფარულია წითელი ფერის მფარავი შეფერვით. რბილობი მუქი ყვითელი, მკვრივი, წვნიანი. კურკა საშუალო სიდიდის (მასა 3.3გ). ოვალური ფორმის, ბრტყელი გამოხატული ღარით. რბილობს სანახევროდ შორდება. ნაყოფს ახასიათებს საშუალო საგემოვნო თვისებები. გამოკვეთილად მომუშავო-მოტკბო, რომაბული, გამოირჩევა კარგი სასაქონლო თვისებებით. სადეგუსტაციო შეფასება 4.6 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური შედგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 13.5 - 14.1% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 5.6 - 6.4 %.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თვისებებები:

ზრდა და მსხმოიარობა: ჯიშს ახასიათებს ზომიერი განტოტვა. მსხმოიარობს სხვადასხვა ტიპის სანაყოფე ტოტებზე, როგორც ერთწლიან ნაზარდებზე, ასევე სანაყოფე დეზებზე. მსხმოიარობაში შედის ადრე, დარგვიდან მე-3-4 წელს (საძირე - Mir 29 C). მოსავლიანობა საშუალო, კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 28 - 32 კგ/ხე.

დამტკვრვა: ჯიში არის თვითფერტილი. საშუალო-საგვიანო პერიოდის მოყვავილე. ყვავილობს მარტის ბოლოს. (საკონტროლო ჯიშ ალიპრილაზე 2-3 დღით ადრე) ყვავილობის პერიოდი საშუალო (9-10 დღე სოფ. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ: ჯიშს ახასიათებს საშუალო გამძლეობა ძირითადი სოკოვანი დაავადებების მიმართ.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები: კარგი საგემოვნო და სასაქონლო თვისებების მქონე, საშუალო-საგვიანო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება აგვისტოს პირველ დეკადაში (სოფ.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში). ნაყოფი დამწიფების შემდეგ ხიდან ადვილად არ ცვივა. ნაყოფი გამოიყენება, როგორც ნედლი სახით, ასევე გადასამუშავებლად კომპოტების და მურაბების დასამზადებლად. ნაყოფები ასევე ხასიათდება კარგი შენახვის უნარით.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები: კარგი საგემოვნო და სასაქონლო თვისებების მქონე, საშუალო-საგვიანო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება აგვისტოს პირველ დეკადაში (სოფ.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში). ნაყოფი დამწიფების შემდეგ ხიდან ადვილად არ ცვივა. ნაყოფი გამოიყენება, როგორც ნედლი სახით, ასევე გადასამუშავებლად კომპოტების და მურაბების დასამზადებლად. ნაყოფები ასევე ხასიათდება კარგი შენახვის უნარით.

ზოგადი შეფასება: ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია გავრცელდეს შეზღუდულად აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში.

ჯიშის დადებითი თვისებები: უხვი და რეგულარული მსხმოიარობის უნარის მქონე ჯიშია. ნაყოფები გამოირჩევა მაღალი ტრანსპორტაბელობის და შენახვის კარგი უნარით.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები: ჯიში ზიანდება მონილიოზით.

ზოგადი შეფასება: ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია გავრცელდეს შეზღუდულად აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში.

ფარდაო

წარმოშობა: ფრანგული სელექციის ჯიშია მარი ფრანს ბუშეს (Marie France Boyer) სელექციური პროგრამიდან.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე ძლიერი ზრდის. ვარჯი გადაშლილი, ნაკლებად ჩახშირებული. ჩონჩხის ტოტები ღეროდან გამოდიან საშუალოზე მახვილი კუთხით (60 - 700). ყლორტები მუქი ყავისფერი. ფოთოლი დიდი ზომის ინტენსიური მწვანე ფერის. ფირფიტა - დიდი, ფართო ოვალური ფორმის, მოკლე

და განიერი წვერით. კიდის დაკბილვა - ორმაგად მრგვალად დაკბილული. ყუნწი გრძელი, საშუალო სიმსხოს, სანექტრე ჯირკვლები არ აქვს. ყვავილი დიდი ზომის, გვირგვინის ფურცლები ოვალური ფორმის, მოვარდისფრო-თეთრი ფერის, ერთმანეთზე გადადებული.

ნაყოფის პომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალო ზომის (მასა 68.0 - 72.0 გ). მომრგვალო-ოვალური ფორმის (45 X 40 სმ). მუცლის მხარეს მკაფიოდ გამოხატული ღარით და ოდნავ შესამჩნევი ნაყოფის წვერით. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ვიწრო და ღრმა. ყუნწი მოკლე. კანი მუქი ყვითელი - ნარინჯისფერი, რომელსაც მზის მხარეს აქვს 15 - 20 %-ზე წითელი ფერის შეფერვა. რბილობი მოყვითალო ნარინჯისფერი. მკვრივი, წვნიანი. კურკა დიდი ზომის (მასა 3.2 - 3.3 გ). ელიფსური ფორმის, ბრტყელი გამოხატული ღარით. ადვილად შორდება რბილობს. ნაყოფი ტკბილი რომაბული, საუკეთესო საგემოვნო თვისებების მქონეა. სადეგუსტაციო შეფასება 4.7 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური შედგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 14.6 - 14.8% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 6.7 - 7.2 %.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თვისებებები:

ზრდა და მსხმოიარობა: ჯიშს ახასიათებს კარგი განტოტვის უნარი. ჩონჩხის და ნახევრად ჩონჩხის ტოტების გამოსვლის კუთხე სწორთან ახლოს არის. ძირითადად მსხმოიარობს ერთწლიან ნაზარდებზე და შერეული ტიპის სანაყოფე ტოტებზე. მსხმოიარობაში შედის ადრე, დარგვიდან მე-3-4 წელს (საძირე-Mir 29 C). მოსავლიანობა არარეგულარული და საშუალო კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 23 - 27 კგ/ხე.

დამტკვრვა: ჯიში არის თვითფერტილი, საგვიანო პერიოდის მოყვავილე. ყვავილობს მარტის მესამე დეკადაში (საკონტროლო ჯიშ ალიპრილასთან შედარებით 3-4 დღით გვიან). ყვავილობის პერიოდი საშუალოზე გრძელი (10 - 12 დღე სოფ. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ: ჯიში საშუალოდ მიმღებიანია ძირითადი სოკოვანი დაავადებების მიმართ, აზიანებს მონილიოზით.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები: ჯიში არის საგვიანო სიმწიფის პერიოდის. ნაყოფი მწიფდება სექტემბრის პირველ დეკადაში. (სოფ.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში). ნაყოფები დამწიფების შემდეგ დიდხანს ჩერდება ხეზე და არ ცვივა. ნაყოფები ხასიათდება მაღალი ტრანსპორტაბელობის და კარგი შენახვის უნარით. ნაყოფი გამოიყენება, როგორც ნედლი სახით, ასევე გადასამუშავებლად. კარგი სასაქონლო თვისებების მქონე ჯიშია.

ჯიშის დადებითი თვისებები: ჯიშს ახასიათებს საგვიანო პერიოდის მსხმოიარობა. კარგი ტრანსპორტაბელობა და შენახვის უნარი.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები: ჯიში ზიანდება მონილიოზით და მიდრეკილება აქვს დაწვრილებისკენ.

ზოგადი შეფასება: ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია გავრცელდეს შეზღუდულად აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში.

აღერგის გამოწვევი სარევეა მცენარეები

აღერგია მეოცე საუკუნის დაავადება. სტატისტიკური მონაცემებით, მსოფლიოში მოსახლეობის 12-15 %-ს აწუხებს აღერგია. პოლინოზი აღერგიული დაავადებაა, ის მოსახლეობის 10%-ს აწუხებს, მას „თივის ცხელებასაც“ უწოდებენ, თუმცა რეალურად ის არა თივით, არამედ ყვავილის მტვრით არის გამოწვეული. პოლინოზს უმეტესად ხეების, მარცვლოვანი მცენარეებისა და სარეველა ბალახის მტვერი იწვევს. აღერგიულ ადამიანებს პოლინოზი მაშინ უმწვავედათ, როცა მტვრის ნაწილაკების კონცენტრაცია განსაზღვრულ დონეს მიაღწევს. საქართველოსთვის დამახასიათებელია მცენარეთა ყვავილობის სამი სეზონი, რის გამოც აღინიშნება პოლინოზის გამწვავების სამი ტალღა: ადრე გაზაფხულზე, გაზაფხულ - ზაფხულის გარდამავალ პერიოდში და ზაფხულ - შემოდგომის გარდამავალ პერიოდში.

აღერგის გამომწვევი სარეველებია: ავზანფოთლიანი ამბროზია, სამნაკვთიანი ამბროზია, მხოხავი ქანგა, თათაბო, ავზანი, ოქროწყვლა, წივანა, ტიმოთელა, მდელოს თივაქასრა, ნაცარქათამა, მრავალძარღვა, ვირისტერფა, ოროვანდი, ასფურცელა და სხვა. ქვემოთ წარმოდგენილია ზოგერთი მათგანის მოკლე დახასიათება.

ავზანფოთლიანი ამბროზია
AMBROSIA ARTEMISIIFOLIA L.

ერთწლიანი ბალახოვანი მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარღერძა, ძლიერ დატოტვილი, ნიადაგში აღწევს 4 მ-მდე; ღერო - სწორმდგომი, დატოტვილი, შებუსული, 0,1-2,5 მ სიმაღლის; ფოთლები - ერთი ან ორმაგ ფრთისებრ დანაკვეთილი, ქვედა მხრიდან შებუსული; ყვავილები - ყვითელი, კალათად შეკრებილი, ყვავილობს ივლის - აგვისტოში; მტვერი იწვევს ადამიანის აღერგიულ რეაქციებს.

სამნაკვთიანი ამბროზია
AMBROSIA TRIFIDA L.

მსხვილი, მძლავრი, ერთწლიანი საგაზაფხულო მცენარეა, სამი მეტრი სიმაღლის ღეროთი, ვეგეტაციის ბოლოს ხევდება და იფარება უხეში, მოკლე ბუსუსებით; ფოთლები ყუნწიანი, პირდაპირ მჯდომარეა, ქვედა ფოთლები ღრმა - 3 ან 5 ნაკვთიანია, ყვავილები - ყვითელი, კალათად შეკრებილი, ყვავილობს ივლის - აგვისტოში; მტვერი იწვევს აღერგიას და თივის ციებ - ცხელებას.

მდელოს წივანა
FESTUCA PRATENSIS HUNDS

მრავალწლიანი ბალახოვანი სარეველაა მარცვლოვანთა ოჯახიდან. ფესვი - ფუნჯა, ვრცელდება ღრმად ნიადაგში; ღერო - სწორმდგომი, 120 სმ-მდე; ფოთლები - ვიწრო ლანცეტისებური, ღია მწვანედან მუქ მწვანემდე; ყვავილენი - საგველა, თავთავები მოგრძო, მწვანე, ოდნავ იასამნისფერი ელფერით, ყვავილობს ივნისში.

ტიმოთელა PHLEUM PRETENSE L.

მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარეა მარცვლოვანთა ოჯახიდან. ფესვთა სისტემა ძლიერაა განვითარებული, რომელიც ნიადაგში ღრმად ვრცელდება. ღერო - სწორი, 30-100 სმ სიმაღლის; ფოთოლი - ვიწრო, შებუსავი, მოცისფრო-მომწვანო; ყვავილენი - რთული თავთავი; ყვავილობს ივნისიდან სექტემბრამდე.

მდელოს ბელაკუნა
ALOPECURUS PRATENSIS L.

მრავალწლიანი მარცვლოვანი ბალახოვანი სარეველაა, 50-120 სმ სიმაღლის; მოკლე ფესურა აქვს, ფოთოლი - მჯდომარე, მორიგეობითი, მარტივი, ხაზოვანი, მწვანე; ყვავილენი - რთული საგველა; ყვავილობს მაის-ივნისში.

თათაბო
ATRIPLEX PATULA L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი სარეველაა ნაცარქათამასებრთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარღერძა; ღერო - სწორი, დატოტვილი, სიმაღლე 30-90 სმ; ფოთლები - არასწორი რომბისებური, მორიგეობითი, კიდეშლიანი ან დაკბილული, მწვანე ფერის, ახალგაზრდა ფოთლები მონაცრისფრო-მწვანე; ყვავილენი - თავთავისებური, ყვავილები წვრილი.

ოროვანდი
ARCTIUM LAPPA L.

ორწლიანი ბალახოვანი სარეველაა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარღერძა, ხორცოვანი, 60 სმ-მდე; ღერო - სწორმდგომი, 60-180 სმ სიმაღლის; ფოთლები - დიდი, გულისებური, მორიგეობითი, მარტივი, ყუნწიანი; ყვავილენი - კალათა, ყვავილები მილისებური, იასამნისფერი, ყვავილობს ივლის-აგვისტოში.

ორკბილა
BIDENS TRIPARTITA L.

ერთწლიანი ბალახოვანი სარეველაა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარღერძა, ძლიერ დატოტვილი, წვრილი; ღერო - ერთეული, სწორმდგომი, მოწითალო, 60-90 სმ; ფოთლები - მოპირდაპირე, მოკლე ყუნწით, სამნაკვთიანი, ლანცეტისებური, კიდედაკბილული, შიშველი მუქი მწვანე; ყვავილენი - კალათა, ყვავილი ყვითელი, ყვავილობს ივნისის ბოლოდან სექტემბრამდე.

აბზინდა
ARTEMISIA ABSINTHIUM L.

მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარღერძა; ღერო - სწორმდგომი; ფოთლები - ფრთისებრ დანაკვეთილი; ყვავილენი - კალათა, სფეროსებური, ყვავილი ყვითელი, წვრილი, მილისებური, ყვავილობს ივნის-ივლისში.

ოქროწყვლა
SOLIDAGO VIRGA AUREA L.

მრავალწლიანი, ფესურიანი, ბალახოვანი სარეველაა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ღერო სწორმდგომი, შეფოთლილი, შებუსული, 30-100 სმ სიმაღლის; ფოთლები - მორიგეობითი, ელიფსური, კიდედაკბილული. ყვავილენი - კალათა, ყვავილი ყვითელი, ყვავილობს მაისიდან სექტემბრამდე.

წინფარი
URTICA DIODICA L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი, ფესურიანი მცენარეა, 60-200 მმ სიმაღლის; ღერო სწორმდგომი, შებუსული; ფოთლები გულისებრი, კიდედაკბილული; ყვავილები მოყვითალო - მწვანე, ყვავილობს ივნისიდან შემოდგომამდე.

მრავალძარღვა
PLANTAGO MAJOR L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა, 70 სმ-მდე, ფესურიანი; ფესვები - ძაფისებური, წვრილი; ფოთლები - ფართო, ოვალური ფორმის; ყვავილი წვრილი, მუქი; ყვავილობს მაისიდან - სექტემბრამდე.

